

Intellectual Archive

Mathematical formulas on the cover include:

$$E = mc^2$$
$$F = ma$$
$$\frac{d}{dt}(mv) = F$$
$$\frac{d}{dt}(mv) = \frac{d}{dt}(m) \cdot v + m \cdot \frac{d}{dt}(v)$$
$$F = m \cdot a$$
$$F = \frac{d}{dt}(mv)$$
$$F = \frac{d}{dt}(m) \cdot v + m \cdot \frac{d}{dt}(v)$$
$$F = m \cdot a$$

The cover also features several green spheres of varying sizes and wavy lines at the bottom.

Volume 6

Number 3

May/June
2017

Intellectual Archive

$$\frac{R^2}{2} \frac{1}{r^2} = \frac{8\pi G}{c^4} \frac{T_{\nu}^{\nu}}{r^2}$$
$$\Omega = 4 \left(\frac{1+2A^2}{1-2A^2} - \frac{A^2 r^2}{A^2 r^2} \right) = A(1+4A^2 - 2A^2 r^2)$$
$$\frac{R^2}{2} \frac{1}{r^2} = \Omega^2 = \omega_p^2 \wedge \omega_p^2 = \omega_p^2 \wedge \omega_p^2 = \frac{a'}{ab} \frac{b+\pi r'}{7b^2} \omega^i \wedge \omega^j$$
$$\left(\frac{V_r}{r} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_z}{\partial z} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_r}{\partial r} + \frac{\partial V_z}{\partial r} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_\phi}{\partial r} - \frac{V_\phi}{r} \right)^2 + \frac{2V_r}{r} \left(\frac{\partial V_r}{\partial r} + \frac{\partial V_z}{\partial r} \right)$$
$$\frac{r^2}{c^2} \approx 10^{-10} \div 10^{-11}$$

Volume 6

Number 3

May/June
2017

Editorial Board

Editor in Chief

Mark Zilberman, MSc, Shiny World Corporation, Toronto, Canada

Scientific Editorial Board

Viktor Andrushhenko, PhD, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, President of the Association of Rectors of pedagogical universities in Europe

John Hodge, MSc, retired, USA

Petr Makuhin, PhD, Associate Professor, Philosophy and Social Communications faculty of Omsk State Technical University, Russia

Miroslav Pardy, PhD, Associate Professor, Department of Physical Electronics, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Lyudmila Pet'ko, Executive Editor, PhD, Associate Professor, National Pedagogical Dragomanov University, Kiev, Ukraine

IntellectualArchive, Volume 6, Number 3

Publisher : Shiny World Corp.
Address : 9200 Dufferin Street
P.O. Box 20097
Concord, Ontario
L4K 0C0
Canada

E-mail : support@IntellectualArchive.com
Web Site : www.IntellectualArchive.com
Series : Journal
Frequency : Bimonthly
Month : May/June of 2017
ISSN : 1929-4700
Trademark : **IntellectualArchive™**

© 2017 Shiny World Corp. All Rights Reserved. No reproduction allowed without permission. Copyright and moral rights of all articles belong to the individual authors.

Intellectual Archive

Volume 6

Number 3

May/June 2017

Table of Contents

Philology

A. Tarasova	Translation of English Comparative Phraseologisms (Similes) into Ukrainian in the texts of Children's Literature	1
N. Pashkova	Nominative Models of House in Carpathian Areal on the Basis of Balkan-Slavonic Ethnolinguistic Continuum	6

Physics

J.C. Hodge	Gravity Experiment Proposal to Unite Quantum Mechanics and General Relativity	15
-------------------	---	----

Architecture

G. Negay, M. Bielinska	Ideological Content of Architectural Form	19
-----------------------------------	---	----

Pedagogic

O. Kompanii	Basics of the Theory of Speech Genres	29
Wu. Xingmei	Preparing of Masters in Musical-Pedagogical Profile	38
L. Khomenko, O. Shcholokova	The Organizational and Methodical Model of Developing Motivation for Musical and Teaching Activities of Students Pedagogical Colleges	47
Liu Xintin	Content and Forms of Aesthetic Culture Formation in Future Choreographers	57
	Manuscript Guidelines. Where to Find Us	66
	Erratum	67

Toronto, May/June 2017

Translation of English Comparative Phraseologisms (Similes) into Ukrainian in the texts of Children's Literature

Anastasiia Tarasova

Oles Honchar Dnipropetrovsk National University

Abstract

The article deals with the issues of translation of English comparative phraseologisms into Ukrainian on the basis of original texts of English children's literature and their multiple Ukrainian translation. Challenges encountered on interpreting / translation of phraseological units are caused by the complexity of rendering culturally marked imagery. There is a deep gap between Ukrainian and English symbolic world. Difficulties in adequate rendering of the meaning of English language into Ukrainian arise for the non-identical set of associations. Hence, translator is required to focus on rendering not only contents / meaning, but also expressive and stylistic colouring of comparative phraseologisms.

Keywords: comparative phraseologisms, translation of phraseology, similes, imagery of comparative phraseologisms, fantasy

Разом із міфами та іншими фольклорними джерелами будь-якому народу притаманна стала система фразеологізмів – особлива і для кожного етносу своя. Неоціненну користь у вигляді когнітивного потенціалу мають КФО. В них закодовані духовні цінності суспільства, вони відображають художню цінність мови і, відповідно, потребують детального вивчення не тільки з точки зору лінгвістики і стилістики тексту, літературознавства, але і перекладознавства. КФО належать потужних лінгвокультурних пластів мови і мовлення, а тому проблема перекладу фразеології завжди була і залишається у центрі досліджень сучасної теорії та практики перекладу, особливо у галузі перекладу текстів дитячої літератури. Завдяки своїй фольклорній основі, набутій з міфів, легенд, чарівних казок тощо, дитяча література потребує збереження національно-культурної інформації при перекладі, адже однією з її головних функцій є навчання та розширення багажу іншокультурних знань.

У площині українсько-англійського напрямку перекладу вагоме дослідження фразеології належить Р. П. Зорівчак. У межах своєї монографії «Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія» досліджуються і особливості відтворення КФО. В українсько-англійському зіставленні виконане дослідження О. О. Молчко, присвячене перекладу художнього порівняння в лінгвокультурному аспекті. У праці Я. І. Рецкера висвітлюється питання відтворення англійських КФО російською мовою []. Дисертаційне дослідження Н. С. Хижняк присвячене перекладу асоціативного поля порівняння в іспансько-українському перекладі. У роботі Т. О. Цепенюк КФО вивчені у

руслі відтворення англійських інтенсифікаторів в українських перекладах сучасної англійської художньої прози. Питання відтворення українською мовою всіх аспектів англійських КФО не знайшли вичерпного відображення у перекладацьких розвідках.

КФО вживаються у художньому мовленні з найбільш різноманітними відхиленнями від традиційної структури і семантики, емоційно-експресивних і стилістичних функцій. Тому дослідження шляхів і засобів відтворення фразеології письменника мовою перекладу тісно пов'язане з вивченням не тільки КФО мови-джерела, але і їх оказіональних контекстуальних авторських перетворень.

Складним є питання визначення меж усталених порівнянь: що потрібно вважати за власне КФО, а що за оказіональне порівняння. Погляди фразеологів стосовно цієї проблеми зводяться до двох точок зору: 1) прихильники першої точки зору вважають основним критерієм належності того чи іншого порівняння до фразеологічного фонду його відтворюваність і фіксацію фразеологічними (стилістичними тощо) словниками; 2) прихильники другої точки зору звужують межі порівняльних фразеологізмів, тобто відносять до КФО одиниці з повністю переосмисленою (ідіоматизованою) порівняльною частиною, яка перетворилася в елемент підсилення та втратила своє компаративне значення.

Обидва ці критерії не є абсолютними, бо відтворюваність вимагає для віднесення того чи іншого порівняння до складу аналізованих одиниць підтвердження фактами функціонування їх у творах художньої літератури для визначення частоти вживання останніх. Згідно методу фразеологічної ідентифікації О. В. Куніна, стійким можна вважати порівняння, зафіксоване хоч би одним словником або його вживання трьома авторами.

Якщо розглядати переклад як трансферний процес, потрібно наголосити, що питання не тільки в перекладах з однієї мови іншою, але також і в перекладі з однієї системи на іншу – наприклад, перекладі з дорослої системи на дитячу

Специфіка цільової аудиторії обумовлює підвищену відповідальність перекладача творів для дітей. Це завдання ускладнюється тим, що перекладач, який виступає водночас і реципієнтом іншомовного твору, не належить до цільової аудиторії. Тому переклади для дітей повинні не тільки не поступатися якістю перекладам для дорослих, але й бути навіть кращими, оскільки вони мають важливу

педагогічну задачу, як і вся дитяча художня література – розвивають культуру читання. Для досягнення поставленої мети слід дотримуватися таких специфічних рис дитячої літератури, як врахування вікових особливостей дітей, емоційності та схильності до фантазії, конкретної образності й лаконізму тощо. Перекладач має враховувати особливості інтелектуального та емоційного розвитку дитини, обсяг її знань та життєвого досвіду, і саме ці чинники релевантні для перекладу.

КФО у текстах дитячої літератури функціонують як один із невичерпних джерел посилення експресивності, поглиблення логізації викладу, тому вони набувають особливої естетичної значимості. КФО використовуються для створення уявного світу у текстах фентезі. Реалістичність вторинного світу досягається за рахунок того, що КФО експлікують два світи: реальний, або об'єктивний (онтологічна сутність порівняння), та уявний (вигаданий), або суб'єктивний (гносеологічна і прагматична сутність порівняння). Виразні семантико-стилістичні якості КФО – їх образність, картинність, жива внутрішня форма – відсвіжують мовлення, роблять його невимушеним, соковитим, містким, дотепно-влучним, що й приваблює майстрів художнього слова.

Абсолютні виражальні властивості КФО: образність, емоційність, експресивність, оцінність – лежать в основі функціонування узуальних КФО без змін семантики та структури. Узуальні КФО вжиті в традиційній формі та значенні, що фіксуються у фразеологічних словниках. Узуальне стилістичне використання КФО в художньому мовленні розглядається як нормативне.

При індивідуальних видозмінах помітна й смислова, й експресивна перебудова ФО. Замінюючи компоненти, автор ніби дає нове життя відомій, із дещо втраченими художніми характеристиками фразеологічній одиниці, робить її подвійно виразною, оскільки до пов'язаного з цією формулою традиційного загального значення додаються нові індивідуальні значення, котрі суміщаються в єдиному поетичному образі.

Видоз(а)міни наочно ілюструють положення про подвійну співвіднесеність мовних одиниць – із загальномовною системою й авторським задумом, естетизують засоби загальнонародної мови (Ш. Баллі), а сама можливість, напрям і характер індивідуальних варіантів зумовлені внутрішньо-фразеологічними характеристиками

нормативних узвичаєних фразеологічних формул і їхнім контекстом. Проте схильність до аналізованого прийому значною мірою індивідуальна.

Оказіональні зміни форми й семантики КФО варто кваліфікувати як ускладнений, творчий процес, що здійснюється з волі письменника; оказіонально змінені КФО – як індивідуально-авторську фразеологію, що служить засобом збагачення письменником літературної мови. Фразеологічні трансформації в художньому тексті відображають індивідуально-авторське сприйняття дійсності, тобто визначають ідіостиль письменника.

У художньому творі відображено внутрішню індивідуальну модель світу автора, яка детермінує окреме висловлювання крізь текст як ціле. Індивідуальна своєрідність художника великою мірою виникає як органічний сплав рис і якостей, багато з яких не обов'язково притаманні лише йому. Однак не рідко індивідуальна неповторність виступає настільки яскраво і чітко, що може бути розпізнана в якій-небудь одній особливості стилю.

“У словесній тканині художнього твору, – зазначає Р. Зорівчак, – фразеологізми завжди сприймаються як органічні, невід'ємні елементи тексту, стильотворчі одиниці” [14, с. 5]. Тому ретельний відбір перекладачем лексико-фразеологічних одиниць мови перекладу – важливий елемент адекватної передачі стилю автора літературної казки.

При комунікативному підході до перекладу, тобто в рамках міжмовної комунікації, переклад розглядається як процес і результат перекладу, при цьому враховується сукупність мовних та позамовних чинників, що визначають можливість і характер комунікації між людьми, що належать до різних лінгвокультур. Іншими словами, переклад, як особливий вид міжмовної та міжкультурної комунікації, характеризується мовними та культурними чинниками. Все різноманіття факторів, які визначають конкретне перекладацьке рішення, можна звести до трьох груп: мовні фактори, пов'язані з системними характеристиками мови оригіналу, мови перекладу і КФО як частини мовної системи; мовленнєві фактори, які виражають функціонування КФО у художніх творах, і екстралінгвістичні фактори – хто написав і переклав певний текст. Від того, який із перерахованих факторів домінує, залежить кінцевий результат перекладу.

References

1. Dickens Ch. A Christmas Carol [translation by I. Andrusiak]. – http://www.ae-lib.org.ua/texts/dickens__a_christmas_carol_in_prose_ua.htm
2. Carroll L. Alice's Adventures in Wonderland [translation by V. Narizhna]. – Kharkiv : Folio, 2008. – 139 p.
3. Carroll L. Through the Looking Glass [translation by V. Narizhna]. – Kharkiv : Folio, 2009. – 139 p.
4. Carroll L. Alice's Adventures in Wonderland; Through the Looking Glass [translation by V. Kornienko. – K. : A-BA-BA-GA-LA-MA-GA, 2006. – 264 p.
5. Carroll L. Alice's Adventures in Wonderland [translation by G. Bushyna]. – Radianskyi pysmennyk, 1960. – 245 p.
6. Lewis C. S. The Lion, The Witch and The Old Wardrobe [translation by O. Manko]. – <http://mreadz.com/new/index.php?id=84318&pages=37>
7. Lewis C. S. The Lion, The Wight Witch and The Wardrobe [translation by V. Narizhna]. – Dnipro : Prospect, 2006. – 208 p.
8. Baum L. F. The Wonderful Wizard of Oz: <http://literature.org/authors/baum-l-frank/the-wonderful-wizard-of-oz/>
9. Carroll L. Alice's Adventures in Wonderland . – London : MacMillan and Co., Limited, 1911. – 130 p.
10. Carroll L. Through the Looking Glass (And What Alice Found There): <http://literature.org/authors/carroll-lewis/through-the-looking-glass/>
11. Dickens Ch. A Christmas Carol : http://www.ibiblio.org/ebooks/Dickens/Carol/Dickens_Carol.pdf
12. Lewis C. S. The Lion, The Witch and The Wardrobe : <http://bracademy.wikispaces.com/file/view/The+Lion,+The+Witch+and+The+Wardrobe+by+C.S.+Lewis.pdf>

Nominative Models of House in Carpathian Areal on the Basis of Balkan-Slavonic Ethnolinguistic Continuum

Pashkova Nadia

Kyiv National Linguistic University

*Ph.D., Associate Professor, Department of Ukrainian and Slavic Philology
(Ukraine, Kyiv)*

Abstract

The object of research is the concept HOME as a material and spiritual artifact in the Carpathian areal of Balkan-Slavonic linguistic and cultural continuum. Analysis of nominative models of buildings in Ukrainian Carpathian dialects highlights the cognitive basis of onomasiological comprehension and naming of artifacts of material culture. The typology of nominative models of the concept HOME is found in the dialects of monocultural Carpathian areal, and it is compared to the corresponding ones in the multicultural Balkan-Slavonic ethnolinguistic continuum. The conducted research allowed to make conclusions in the branch of linguoculturology on the interaction between the language and culture, in the contactology theory, in the studies on Ukraine and Carpathians – on genetic and cultural location of Carpathian dialects in the Balkan-Slavonic ethnolinguistic continuum.

Key words: nominative model, nomination, material culture, cognitive onomasiology, Carpathian areal, Balkan-Slavonic ethnolinguistic continuum, artifact, cultural sign HOUSE.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення мовних одиниць не лише з огляду структурно-семантичних ознак, а й з метою виявлення загальних закономірностей і тенденцій у їх номінуванні на когнітивному рівні, комплексного вивчення і встановлення типів номінації як відображення результатів пізнання дійсності, висвітлення лінгвокультурних основ карпатського ареалу [5; 6; 8; 9; 10] та його історичних зв'язків з Балканами та Славією у рамках проблеми взаємозв'язку мови й культури у просторі та часі з позицій антропоцентризму.

Виклад основного матеріалу. У лінгвокогнітивістиці семантичне поле визначається як змістова структура відбитку дійсності, якій у свідомості відповідає концепт, а у мові – тематично поєднана сукупність вербальних одиниць. У силу того, що концепт матеріалізується вербально, Й. Стернін та З. Попова визнають можливим і доречним «опис концепту традиційними методами семного аналізу» [11, с. 63]. Оскільки номінативні одиниці, що структурують ЛСП, водночас є вербалізаторами концепту, ізоморфність структур ЛСП і концепту дає достатні підстави моделювати

концепт за його вербалізацією на основі структури ЛСП, тим самим інтегруючи структурний метод у концептуальний.

У когнітивній семантиці та теорії номінації підставою для реконструкції концептуальних структур є внутрішня форма мовних одиниць, представлена у номінативних моделях. В основу типології номінативних моделей покладено принцип пропозиційності, ізоморфізму внутрішньої форми слова та речення, аргументований у теорії О.Кубрякової [3; 4], базованій на постулатах когнітивної граматики Р. Ленекера та фреймової семантики Ч. Філлмора.

Фрейм тлумачиться згідно з Дж. Лакоффом як структура представлення знань або ідеалізованих когнітивних моделей, як універсальне знаряддя для моделювання інформації, що формуються шляхом комбінаторики пропозицій, активованих мовними знаками.

Оскільки і фрейм як фрагмент ментальної одиниці, і номінативна модель як корелят внутрішньої форми номінативної одиниці структуровані пропозиційно і на різних рівнях презентують той самий об'єкт дійсності, ми використовуємо принцип співвідношення пропозицій базових фреймів С. Жаботинської [2] для типології номінативних моделей, на основі яких реконструйовано концепт ДІМ у мовах балканослов'янського етнокультурного континууму та діалектах його карпатського ареалу [6].

Специфіка якості існування кожного об'єкта дійсності у просторі та часі визначається своєрідним набором і співвідношенням зв'язків, відображених у фреймовій структурі його концепту.

Поєднуючи принципи структурної та когнітивної лінгвістики у семантичному аналізі, С. Жаботинська визначає п'ять базових фреймів (предметний, акціональний, посесивний, таксономічний та компаративний) з відповідними субфреймами та слотами, що можуть використовуватися для побудови моделі концептуальної структури як основи відповідного лексико-семантичного поля [2]. Ми уніфікували термінологію С. Жаботинської відповідно до загальноприйнятої номенклатури відмінкової семантики, що відповідає інтернаціональній латинській класифікації відмінкових значень. Таким чином, у предметному фреймі об'єкт характеризується квантитативними, кваліфікативними, екзистенційними, локативними і темпоративними відношеннями. Акціональний фрейм презентує функціональні та каузативні зв'язки.

Посесивний фрейм містить пропрієтативний, партитивний та інклюзивний слоти. Таксономічний фрейм відображає класифікаційні, компаративний – асоціативні (гештальтні, метафоричні) зв'язки об'єкта [6].

У статті поставлено завдання верифікації слушності теорії базових фреймів С. Жаботинської при їх наповненні номінативними одиницями на прикладі номінацій дому як матеріального та духовного артефакту, цивілізаційного маркера, аксіологічного центру світогляду.

Дім є артефактом, до основних модальностей існування яких дослідники відносять матеріальну (форма об'єктивації штучного об'єкта), функціональну (сума модифікацій при його використанні) та семантичну (значення, функції, цінність у соціумі). Типовими мотивами номінації для назв артефактів є дія, спосіб виготовлення, призначення, місце функціонування, ознаки якості [1, с. 105–110].

Виявлене кількісне співвідношення досліджених у роботі вербалізаторів номінативних моделей дає підстави твердити, що в **українській** мовній картині світу дім постає артефактом (19 номінативних одиниць), що має функції (9), класифікується (8), складається з частин (7), має якісні характеристики (7), асоціюється з іншими об'єктами (4), належить комусь (3), має просторові (3), часові (2) та кількісні (1) характеристики.

За наявними даними **польської** мови дім репрезентується як артефакт (10 номінативних одиниць), що має функції (9), складається з частин (7), характеризується певними якостями та асоціюється з іншими предметами (по 4), є власністю (2), класифікується та локалізується в просторі (по 1).

У решті **західнослов'янських мов** на перший план виходить функціональність дому (18 назв), далі кількісно актуалізовано артефактний характер (13), партитивність (11), якісні особливості (3), асоціативність, локативність, темпоральність (по 2) та пропрієтативність (1).

Носіями **південнослов'янських мов** дім уявляється як артефакт (38 назв), що складається з частин (22), виконує певну функцію (16), асоціюється з іншими предметами (6), локалізується в часі та просторі (по 5), має якісні та кількісні характеристики (по 1).

В **угорській** мові у назвах дому втілено його артефактний характер і функціональність (по 8 назв), структурність (3), таксономічність та локативність (по 2), асоціативність (1).

У **східнороманських** номінаціях будівель відбито артефактний характер (6 номінативних одиниць), партитивність (5), функціональність (4), таксономічність та локативність (по 2) та асоціативність (1).

В **албанській** мовній картині світу дім виявляє функціональність та пропрієтативність (по 5 назв), таксономічність та локативність (по 3), артефактний характер (2).

Новогрецькі назви дому відбивають такі його концептуальні аспекти, як: таксономічність (5 номінативних одиниць), артефактний характер та функціональність (по 4), партитивність (3), якісні характеристики (2), асоціативність, локативність, температуривність і пропрієтативність (по 1).

Виявлена кількісна диференціація репертуару структурних елементів культурного знака у свідомості носіїв окремих мов балкано-слов'янського етномовного континууму вказує на вплив контрастних інтеграційних і диференційних тенденцій на формування ідіоетнічного образу дому. Ідентичний набір фреймових компонентів концепту зумовлений цивілізаційною спільністю культури народів південно-східної Європи. Кількісна варіативність дистрибуції номінативних одиниць за ономасіологічними моделями в різних мовах зумовлена як екстралінгвальними (світоглядними, етнокультурними), так і суто лінгвальними чинниками.

У кількісному вираженні інтегрований балкано-слов'янський концепт дому має таку структуру: дім є артефактом (100 вербальних утілень), має певні функції (75), складається з частин (48), класифікується (21), характеризується локальними особливостями (19), асоціюється із чимось (19), має якісні характеристики (18), належить комусь (12), використовується в певний час (9), має кількісні характеристики (2).

Досліджені вербалізатори культурного знака ДІМ у карпатському діалектному ареалі утворені за 7 метонімічними номінативними моделями, у тому числі, за каузативною моделлю «дія – дім» – 6 назв (*гражда, обора, окіл, притула, царок, шона*), за фінітивною моделлю «функція – дім» (*салаи, стая, струнка*), за інклюзивною

моделлю «вміст – дім» (*комарник, кошара, повітка*) та за темпоративною моделлю «часовий відрізок – дім» (*зимарка, ярнатик, тимнатик*) – по 3, за пропрієтативною моделлю «господар – дім» (*бачевина, вакарка*) – 2 назви, за квалітативною моделлю «якість – дім» (*колиба*) та за моделлю «матеріал – дім» (*бурдей*) – по одній назві.

Висновки. Представлене дослідження доводить, що розробка С. Жаботинської відповідає сутності концепту, схематично відображає його структуру і може використовуватися для реконструкції ментальних одиниць за номінативними моделями.

Максимальна кількість номінативних моделей характеризує ДІМ як артефакт, відображаючи його розмір, матеріал, місце і час використання. Друге місце за кількістю посідають мотивації функціональні та каузативні. Значення посесивності об'єктивується номінативними моделями «господар – дім», «дім – індивідуальне помешкання» та синекдохічним перенесенням назви з конструктивної частини на цілий дім. Таксономічний фрейм представляють композити, що конкретизують зовнішні ознаки споруд. Компаративний фрейм актуалізується асоціативно-гештальтними моделями, де дім метафорично порівнюється з об'єктами іншого класу.

Визначено, що культурний знак ДІМ демонструє символічну духовну семантику у мультикультурному етномовному континуумі, а на карпатському ареалі скотарської культури постає виключно матеріальним артефактом. Якщо в носіїв мов балкано-слов'янського континууму уявлення про дім насичене метафізичною екзистенційною семантикою простору, що, персоніфікуючись, через людину переходить у семантику часу (ДІМ – інтелектуальний простір, *alter ego* господаря, вимір життя людини), то на монокультурному карпатському ареалі пастуші споруди демонструють лише семантичні характеристики утилітарності. Якщо номінативні моделі в мовах континууму показали, що функція дому – це насамперед житло людини, то в діалектах карпатського ареалу тваринницької культури дім призначений не стільки для житла людини, скільки для утримання тварин. У карпатській зоні феномен ДІМ демонструє відсутність однієї з концептуальних рис сучасної осілої цивілізації – стабільності, що виявляє рудименти номадичного світогляду, підтримуваного традиційним способом відгінного випасу худоби на полонинах. Розгалуженість концепту ДІМ, реконструйованого за номінативними моделями мов дослідженого

континууму, зв'язок з концептами РОДИНА і БАТЬКІВЩИНА, ЖИТТЯ та СМЕРТЬ визначає його центральне місце у світоглядній ієрархії цінностей слов'янських та балканських народів, а фрагментарність ареального концепту вказує на те, що феномен ДІМ відходить на задній план в аксіології архаїчної номадичної культури гірських Карпат, де центральним знаком є худоба, про що свідчать сотні діалектних найменувань свійських тварин.

References

1. Valentsova M. M. *Terminologija hlebov v kalendarskoj obrjadnosti chehov i slovakov* [The terminology of bread in calendar rituals of Czechs and Slovaks] // *Slavjanskoje i balkanskoje jazykoznanije*. – M. : Indrik, 1999. – Vol. 13. – P. 99–122.

2. Zhabotinskaja S.A. *Leksicheskoje znachenije: printsypy postrojenija kontseptualnoj seti* [Lexical meaning: the principles of building a conceptual network] // *Slovo z perspektivy jazykoznavcy i tlumacza*. – Vol II. — Gdansk : Wydawnictwo Uniwersytetu Gdanskiego, 2005. – P. 53–62.

3. Kubrjakova E.S. *Modeli porozhdjenja rjechi i glavnyje otlichitelnyje osobennosti rechemylitjelnogo protsessa* [Models of speech generation and the main distinctive features of the rechemiling process] // *Chelovjecheskij faktor v jazykje*; red. E. S. Kubrjakova. – M : Nauka, 1991. – 240 p.

4. Kubrjakova E.S. *Jazyk i znaniye. Chasti riechi s kognitivnoj tochki zrenija. Rol' jazyka v poznanii mira* [Language and knowledge: Parts of speech from the cognitive point of view. The role of language in the knowledge of the world] : [monografija]. – M. : Jjazyki slavjanskoj kultury, 2004. – 512 p.

5. Pashkova N. I. *Etymolog'ichnyj analiz u lingvokontseptual'nyh dosl'idzhenn'ah* [Etymological analysis in linguoconceptual studies] // *Naukovyj v'isnyk kafedry UNESCO KNLU. Series : Philology. Pedagogica. Psychology*. – Kyiv : KNLU, 2013. – Vol. 27. – P. 32–39.

6. Pashkova N.I. *Nominatyvni modeli kul'turnogo artefaktu DIM u movah karpats'kogo arealu balkano-slovjans'kogo kontynuumu* [Nominative models of cultural artifact HOME in the languages of Carpathian areal of the Balkan-Slavic continuum] : [monografija]. – Kyiv : KNLU, 2014. – 278 p.

7. Pashkova N. I. *Pryntsypy nominacijj movnych odync' z etnokul'turnym komponentom semantyky* [Principles of nomination of the lingual units with ethno-cultural component in semantics] // *Visnyk Kyjivs'kogo natsional'nogo universytetu. Series : Philology*. – Kyiv. : KNLU, 2010. – Vol. 13. – No 2. – P. 95–102.

8. Pashkova N. I. *Karpato-balkans'ki typu material'noji kul'tury v kognityvnyh kategorijah suchasnoji etnolingvistyky* [Carpatho-Balkan types of material culture in contemporary categories of cognitive ethnolinguistics Карпато-балканські типи матеріальної культури в когнітивних категоріях сучасної етнолінгвістики] // *Naukovyj visnyk Volyn'skogo natsional'nogo universytetu im. Les' i Ukrajinu. Series : Philologichn'i nauky. Movoznavstvo*. – 2011. – No5. – Part. 1. – P. 60–65.

9. Pet'ko L.V. *Filosofs'ko-lingvistychni idei' rozuminnja mizhljuds'koi' komunikacii' u social'nomu seredovyshhi* [Philosophical and linguistic ideas of interpersonal communication in professional sphere] / Naukovi zapysky NaUOA. – Ostrog : Vyd-vo «Ostroz'ka akademija», 2015. – Serija «Filologichna». – Vol. 53. – P. 353–356.

10. Pet'ko L.V. *Vprovadzennja ukrai'ns'koi' nacional'noi' idei' v proces inshomovnoi' osvity majbutnih pedagogiv* [The Inculcation of Ukrainian National Idea in the Process of Foreign Language Education] / Vyshha osvita Ukrai'ny. – Kyi'v : "Pedagogichna presa", 2013. – No. 2. – P. 68–74.

11. Sternin I. A. *Mjetodika issledovanija struktury kontsepta* [Methodology for studying the structure of the concept] // Mjetodologicheskije problemy kognitivnoj lingvistiki / [red. I. A. Sternin]. — Voronjezh : VGU, 2001. – P. 58–65.

12. Olexandrova G., Diukanova N. *Fundamental of Scientific and Technical Prose Editing* // Intellectual Archive. – 2016. – Volume 5. – Number 6. – P. 91–99.

URI <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/2536>

13. Ovsiienko L.M. *Regularities of competently directed learning of text linguistics of students' philological specialities* / L.M. Ovsiienko // Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles. Volum 2. Psychology. Pedagogy and Education. – Edizioni Magi – Roma, Italy. – 2016. – P. 245–250.

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 81'373[811.161.2 + 811.16](045)

Пашкова Надія. Номінативні моделі дому у карпатському ареалі на тлі балкано-слов'янського етномовного континууму.

У статті досліджується концепт ДІМ як матеріальний і духовний артефакт у карпатському ареалі балкано-слов'янського етномовного континууму. Аналіз номінативних моделей споруд в карпатських діалектах здійснено на підставі когнітивної ономазіології та теорії номінації артефактів матеріальної культури. Представлену типологію номінативних моделей культурного знаку ДІМ у монокультурному карпатському ареалі зіставлено з відповідниками у мультикультурному континуумі Балкан та Славії. Здійснене дослідження дозволяє зробити висновки в галузі теорії взаємодії мови і культури, контактології, україністики, карпатистики та балканістики.

Ключові слова: номінативна модель, матеріальна культура, когнітивна ономазіологія, карпатський ареал, балкано-слов'янський етномовний континуум, артефакт, культурний знак ДІМ.

УДК 81'373[811.161.2 + 811.16](045)

Пашкова Надежда. Номинативные модели дома в карпатском ареале на фоне балкано-славянского этнолингвального континуума.

В статье исследуется концепт ДОМ как материальный и духовный артефакт в карпатском ареале балкано-славянского этнолингвального континуума. Анализ номинативных моделей сооружений в карпатских диалектах выполнен в русле когнитивной ономазиологии и теории номинации артефактов материальной культуры. В представленной типологии номинативные модели культурного знака ДОМ в монокультурном карпатском ареале сопоставлены с аналогами мультикультурного континуума Балкан и Славии. Выполненное исследование позволяет сделать выводы в области теории взаимодействия языка и культуры, контактологии, украинистики, карпатистики и балканистики.

Ключевые слова: номинативная модель, материальная культура, когнитивная ономазиология, артефакт, карпатский ареал, балкано-славянский этнолингвальный континуум, культурный знак ДОМ.

Література

1. Валенцова М. М. Терминология хлебов в календарной обрядности чехов и словаков. Типы мотивации / М.М.Валенцова // Славянское и балканское языкознание: Проблемы лексикологии и семантики. Слово в контексте культуры. – М. : Индрик, 1999. – Вып. 13. – С. 99–122.

2. Жаботинская С.А. Лексическое значение: принципы построения концептуальной сети / С.А.Жаботинская // Slovo z perspektywy jezykoznaucy i tlumacza. – tom II. – Gdansk : Wydawnictwo Uniwersytetu Gdanskiego, 2005. – P. 53–62.

3. Кубрякова Е. С. Модели порождения речи и главные отличительные особенности речемыслительного процесса / Е.С.Кубрякова // Человеческий фактор в языке: язык и порождение речи / Е. С. Кубрякова, А. М. Шахнарович, Л. В. Сахарный ; [отв. ред. Е. С. Кубрякова]. – М. : Наука, 1991. – 240 с.

4. Кубрякова Е. С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира : [монография] / Е.С.Кубрякова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 512 с.

5. Пашкова Н.І. Етимологічний аналіз у лінгвоконцептуальних дослідженнях / Н.І.Пашкова // Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – Вип. 27. – С. 32–39.

6. Пашкова Н.І. Номінативні моделі культурного артефакту ДІМ у мовах карпатського ареалу балкано-слов'янського континууму [монографія] / Надія Ігорівна Пашкова. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – 278 с.

7. Пашкова Н.І. Принципи номінації мовних одиниць з етнокультурним компонентом семантики / Н.І.Пашкова // Вісник Київського національного університету. Серія : Філологія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2010. – Т. 13. – № 2. – С. 95–102.

8. Пашкова Н.І. Карпато-балканські типи матеріальної культури в когнітивних категоріях сучасної етнолінгвістики / Н.І.Пашкова // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія Філологічні науки. Мовознавство. – 2011. – №5. – Ч. 1. – С. 60–65.

9. Петько Л.В. Філософсько-лінгвістичні ідеї розуміння міжлюдської комунікації у соціальному середовищі / Л.В. Петько // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць / укл. І.В.Ковальчук, Л.М.Коцюк, С.М.Новоселецька. – Острог : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 53. – С. 309–312.

10. Петько Л.В. Впровадження української національної ідеї в процес іншомовної освіти майбутніх педагогів / Л.В.Петько // Вища освіта України : теоретичний та науково-методичний часопис / засн. Інститут вищої освіти АПН України ; голов. ред. В.П.Андрущенко. – Київ : «Педагогічна преса», 2013. – № 2. – С. 68–74.

11. Стернин И. А. Методика исследования структуры концепта / И. А. Стернин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики / [под ред. И.А.Стернина]. — Воронеж : Изд-во ВГУ, 2001. — С. 58—65.

12. Olexandrova G. Fundamental of Scientific and Technical Prose Editing (Основа редагування науково-технічної прози). / G.Olexandrova, N.Diukanova // Intellectual Archive. – 2016. – Volume 5. – Number 6. – P. 91–99.

URI <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/2536>

13. Ovsiienko L.M. Regularities of competently directed learning of text linguistics of students' philological specialities / L.M. Ovsiienko // Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles. Volum 2. Psychology. Pedagogy and Education. – Edizioni Magi – Roma, Italy. – 2016. – P. 245–250.

Gravity experiment proposal to unite quantum mechanics and general relativity

J.C. Hodge^{1*}

¹Retired, 477 Mincey Rd., Franklin, NC, 28734

Abstract

Unifying the concepts of quantum mechanics (QM) and General Relativity (GR) remains an unsolved modeling problem. The prevailing model of GR is that gravitational potential is propagated as only the inverse distance from matter and without inertia. The Bohm Interpretation of QM has the proposition of an inertial pilot wave in a medium directing particles with diffraction (inertial) characteristics. Testing the similarity between the gravitational potential and the pilot wave requires showing that gravity does indeed propagate as an inertial wave rather than as only a change in potential without oscillation. The suggested experiment may measure diffraction of inertial gravity waves.

keywords: gravity, Bohm Interpretation.

1 INTRODUCTION

Unification of the big of General Relativity (GR) and the small of Quantum Mechanics (QM) depends on finding phenomena that are the same on both scales. Matter warps the “space” (also called “gravitational ether” and “plenum”) of General Relativity and the divergence of “space” directs matter. Several physical interpretations of QM have been proposed. They reduce to the Schrödinger equation. The deBroglie–Bohm Interpretation (BI) seems closest to GR because it posits a “pilot wave” in a medium directs matter. The “waves” are solutions of the wave equation. Hodge (2012) posited matter creates waves in a plenum that then directs matter. A simulation program was developed and applied to diffraction of light. The simulation suggested a new experiment that was done with laser light. The experiment rejected the traditional models of wave-like light (Hodge 2015a, 2016a, and references therein). This supports the propositions of the plenum model including the nature of the waves and how waves interact with matter.

The prevailing model of gravity is that the gravitational potential $P_{NIC}(x, t) \propto 1/D$ where x are spatial coordinates, t is time, and D is the distance between

---

*E-mail: jchodge@frontier.com

1 INTRODUCTION

the center of mass of an object and the point at which the gravitational potential is measured. The movement of mass only causes the gravitation change in this context. Although the change is called a “gravitation wave”, the change in $P_{NIC}(x, t)$ has no inertial component (NIC) and does not solve the wave equation. If the source mass is in a nearly circular orbit, the change in $P_{NIC}(x, t)$ at a specific spatial coordinate will sense a harmonic function. However, if the speed of a gravity change is much greater than the orbital speed of the source, the divergence of $P_{NIC}(x, t)$ will always point to the source. This implies there will not be constructive and destructive summation. That is, the $P_{NIC}(x, t)$ along the radius at a specific time will not be a harmonic function, and, therefore, there is no diffraction.

The LIGO, VIRGO, and other ground-based experiments are oriented to detect the horizontal component at different locations. If an object is in circular (inward spiral motion) the $1/D$ function should show a change with a frequency related to the objects period. The change is because the mass is in circular motion and not because the “space” is oscillating. This seems what the LIGO showed.

Another form of change in a potential includes an inertial component (IC) such as a water wave and the pendulum movement that is similar to Hodge (2012). The horizontal position of the bob plotted over time shows a wave and characterizes a solution of the wave equation. When the bob reaches its least potential energy position, it continues upward because of inertia. Inertia is required for a physical system to trace a solution of the wave equation. The water medium also forms waves that solve the wave equation because of the inertia of the medium.

That is, $P_{IC}(x, t) \propto [1 + k_1 \cos(k_2x + k_3t)]/D$, where k_1, k_2, k_3 are constants. The average reduces to the NIC case. The IC case does have a divergence that periodically points away from the source. The $\cos()$ is because mass acts as a sink in “space”. The BI posits a pilot wave that has an inertial component (Hodge 2016a). This form of a wave produces diffraction effects when passing an obstacle. An IC wave requires coherence to form a diffraction pattern. Coherence is formed by a single, small source or more sources with phase locked wave patterns such as in a laser. The source of a gravity wave may be considered as originating from the center of mass (a point source) of an object.

Gravity is ubiquitous. The two types of gravitational wave have an analogy in water waves around islands where the islands are like nuclei. Objects are mostly space with very small nuclei. The NIC is like a tidal wave that rises around islands. The islands make little if any effect on the wave height. The gravitational potential is the simple sum of the effects of masses on points and is not masked by another mass. The IC is like waves of the ocean. Because of the relatively large distance between islands/nuclei, the islands reflect the IC waves and the reflected waves spread from the islands. The waves in the medium undergo constructive and destructive interference and direct matter to form diffraction patterns. This is seen in a micro-scale in the Laue pattern of x-rays through crystals. This was assumed in the light diffraction simulation of Hodge (2015a).

2 EXPERIMENT

This Paper suggests an experiment that searches for diffraction effects in gravitation potential waves rather than direct detection of the waves. Section 2 suggests the experiment. The Discussion and Conclusion are in section 3.

2 Experiment

This experiment (hereinafter “the experiment”) is to measure the vertical gravitational potential on Earth using a gravimeter. Equipment to measure rapid and small vertical changes in gravitational potential monitors the gravitational potential during the passage of the diffracting object such as the Moon or Sun between Earth and suspected gravitational wave sources. The Earth’s rotation moves the equipment on a given day. If gravity is an inertial wave, then diffraction fringes or a change similar to refractive index should be present. The experiment may be done with the diffracting object overhead for maximum vertical effect and between the Earth and the source. Therefore, the equipment should be mobile. This experiment requires vertical movement be isolated from horizontal movement and noise. The gravimeter should be equipped with horizontal movement detectors.

2.1 Diffraction

The diffraction of light around a round object produces diffraction rings outside of the shadow. Monitoring the change of vertical gravitational potential before and during an eclipse may show these rings. This indicates an IC wave superimposed on the tidal movement.

If the gravitational waves reflect off the atoms, a Laue pattern may be detected.

Because IC waves are likely faint, detecting these wave with the moon overhead without the solar eclipse is unlikely. However, a Fourier analysis of the three axis of movement may reveal IC oscillations.

2.2 Refractive index

A search for a refractive index may also be made during an eclipse. Objects seem to not shield gravity waves. That is, the gravity waves pass through objects like light through lenses. If the waves are refracted or slowed, an IC wave is indicated. The slowing may be detected by comparing waves in the shadow or under the moon with waves detected outside the shadow.

Alternatively, the IC wave may be focused like light through a spherical lens. The IC wave would be less near the edge of the moon’s shadow and greater in the center of the shadow.

3 Discussion and Conclusion

One problem is that the conditions and the nature of the IC waves are unknown. Part of the experiment is to start the investigation by developing the characteristics of the wave.

That pendulum clocks on a wall become synchronized is well known. Perhaps such synchrony is present in astronomical observations. The divergence of the gravitational potential in the NIC model is always attractive. The divergence of the gravitational potential in the IC model may be repulsive that forms a local minimum. For example, the suggested IC oscillation in gravity may also be the cause of the “harmony of the spheres” (“music of the spheres”) and other discrete cosmological spacing. The gravitational wave wavelength may be too long for the Earth–Moon distance.

A null result does not reject the hypothesis that the gravity waves have inertial characteristics. A null result may be caused by too much noise, equipment lacking the sensitivity, or the model requires refinement.

The primary reasons for doing the experiment is that it has yet to be done. If IC waves were found, Quantum Mechanics and General Relativity would be linked.

Acknowledgments

Dr. Wolfgang. Baer, Research Director, Nascent Systems Inc., 380 W. Carmel Valley Rd., Carmel Valley, CA 93924 E-mail:wolf@NascentInc.com contributed helpful comments.

References

- Hodge, J.C., 2012, *Photon diffraction and interference*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=597>
- Hodge, J.C., 2015a, *Diffraction experiment and its STOE photon simulation program rejects wave models of light* , <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1603>
- Hodge, J.C., 2015b, *Universe according to the STOE*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1648>
- Hodge, J.C., 2016a, *Inertia according to the STOE*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1676>
- Hodge, J.C., 2016b, *Hodge Experiment distinguishes between wave and particle caused diffraction patterns* , <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1712>

Ideological Content of Architectural Form

Negay Georgiy

*Associate Professor of the Khmelnytskyi National University
Khmelnytskyi, Ukraine*

Bielinska Mariia

*Student of the Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University
Poltava, Ukraine*

Abstract

The content of the architectural form is determined by the functions, which it realizes. Nevertheless, architects, founders of the architectural space, consider not all functions that characterize form making as well as public cultural requirements. Least of all they draw attention to ideological and information functions. To control the information component in this paper, a quantitative (different) model of visually perceived information is presented, based on the distinctive sensitivity of the human visual system. The unit of information in this model is called "eler" (elementary difference). Authors suggest using this model to control informational content of the architectural environment. Hieratic objects of Ukrainian Baroque and Samarkand Mausoleum of Guri Amir were introduced as an illustration of respect for above-mentioned functions.

Key words: architectural form, function, informativity, homomorphism.

Target setting

Every person knows the concept of form. It is clear to us and simultaneously it is unsearchable, almost substantial while also, ghostlike, imperceptible. In the concepts of architectural form were represented dimensional meagre geometrical objects as well as sculptural architectural millwork, triumphant balance of marble temples of ancient Greece and heavenward Gothic towers, gorgeous stucco molding of Baroque and magnificent Empire style of Russian architecture, ascetically rational contours of constructivism and lapidary severeness of new architecture – architectural form, stoned ideology of different times and nationalities. It embodies the philosophy, culture, and artistic tastes of each period. It encoded intellectual and spiritual potential of the folk, its concerns, and achievements, its civilization level.

What is architectural form and what is its gist and sense of its content? This is far from rhetorical questions, because of the depth of knowledge about it depends on the

constructiveness of its interpretation, conscious arranging of compositions of modern buildings and ensembles. The form is usually associated with shape volume, its heaviness or simplicity, with surface curvature, edges, angularity, smoothness or roughness, namely with all those physical characteristics, which accumulated in our memory in the process of life activity. Speaking about architectural form, three-dimensionality is first intended and three-dimensionality is a source of form making. It is commonly supposed that form is an expression of internal content. However, which?

In ancient philosophy, a form was considered an effective force that existed as a counter balancer to this phenomenon. Such kind of the form interpretation can be found in Plato, and in Aristotle. The form transforms matter into an object, into a sculpture, into a car, etc. The architectural form makes the material architecture. Alberti determines form as the "contours" of the architectural object.

Why should we recognize and comprehend the essence and principles of form making? Primarily, because form, mediating all social and functional processes, filling the space of our life activity, strongly effects on our conscious and subconscious and, thus, is a powerful factor of a social and economic efficiency of architecture. Its significance, as an active socio-making factor, cannot be underestimated. Currently, the concept of form only from the point of view of its aesthetic significance is not productive. In the era of rebellious socio-technical processes, the form must be viewed both as a social-spatial environment, as a product of the society activities, and as a means of social development ensuring. The purpose of this research is to determine the content, principally, of an ideological, architectural form and its informational content.

Previous research

The interaction of elements of the system "architecture-society" was fundamentally considered in the studies of Y. Evreinov, G. Lavrik, and K. Ivanov. However, the problem of the ideological content of architectural objects needs further research. We turn our attention to the information aspect of the interaction of the elements of the "architecture-society" system, as architecture, as well as for any systems, is characterized by the transfer, processing, and preservation of information.

Main content

The information transmission to a society of different content occurs through two different channels. First, it is visual information about the external architectural environment in accordance with society and its constituent elements. Visual perception of the architectural form is the primary link in the architecture-society system interaction. Mostly, it occurs outside the social activity of each member of society in the process of spatial displacements. Perception of architecture is not selective, have an effect upon a person regardless of his desire to perceive or do not perceive and is the main source of the formation of his thesaurus, aesthetic ideals, and preferences. An unsuccessfully designed and constructed architectural object or ensemble cannot be hidden like an unsuccessfully painted picture or a piece of music. Being designed, it is inevitably perceived, acts on our consciousness and forms our aesthetic ideals.

Another component of information is transferred to society in the process of socially active life of members of society. This is substantial information about the components and nature of social processes among the architectural environment. This is a social component of architectural information. The science researched this component quite deeply in various typological disciplines. At the same time, the first component needs further research.

The exchange of social and visual information between the architectural environment and society is an inseparable and interconnected process. Segmentation is acceptable for revealing their interaction and inter-conditionality in time. The consequence of visual perception of the architectural form is visual information, which in the creative process reflects in a new form. The last in the functional process forms a social setting, which requires the form improvement in accordance with social and technical experience. Improvement realizes upon certain activities. As a result, architecture form making is at a higher level.

Now let us turn to the content aspect of the architectural form. Above all, this is the thing, which the form contains in its material limits. If so, then its content is ambiguous. It can be viewed in terms of substantial or energy aspects. Ultimately, the form is obligatory characterized by an indicative character, its geometric and sensually perceived structure carries information through which certain visual images are formed. This is the information

aspect of the content. This aspect is the most attractive for architects. Moreover, this is natural. Few people, for example, are interested in the fact that very often the columns and entablature in Russian classicism were made of wood; they were hollow and were disguised by plaster as stone or concrete. No one is interested today, how much wood was spent on making such an order and how many calories can be obtained from its burning. However, the professional consumer of architecture, as well as the ordinary one is interested in a visual image it generates and what aesthetic qualities it has.

However, availability of three aspects of the content does not exhaust the multivalence of the form and its content. At the same time, let us remind factors, which determine the form in architecture. Primarily, these are functional (technological) and social processes, which are realized by given form. The form mediates the function (including social function) because it organizes it in a certain way (function). Does this mean that, by Ph. L Wright, "The form follows function?" It is possible, with some degree of a convention, to agree with Ph. Wright, if we mind those spatial boundaries of the form in which the functional (social) process takes place, i.e., the internal surfaces of the partitioning elements of the architectural object. It should be always remembered, that the internal form under the influence of external factors "dressed" in the material, making an external form. This form is supplemented by the elements that realize visual-communicative and image-composite functions, making a final external form. The inner and external forms always remain in relation to homomorphism, approximate mutual correspondence. This is caused both by the material of fences with its energy characteristics and external functions, which are mediated by the external outlines of the architectural object already as an internal boundary in accordance with this external function (for example, the interior of a closed area or a residential court.

Thus, the form can be internal and external, and there will never be a one-to-one correspondence between them. The architectural practice under the Egyptian pyramids to the present day confirms it. External functions are more diverse, and therefore more complicated is their influence on form making. It is possible to name only the basic, essential elements of a large system of functions, which the form follows. The hierarchy of functions is determined by the architectural object purpose. For a residential house, for example, the defining function will obviously be the counteracting function of natural and climatic influences, which is

aggressive with respect to the interior space of apartments, the function that the architectural object mediates. The defining function for an industrial object will be the technological process, and the determining feature for the bridge over the river will be strength and reliability. Equally important are the ideological and information functions of the architectural space. The first function confirms the social significance of the form and establishes the hierarchy of ideological and moral-aesthetic values. The second one is the function of realization and organization of the visual communication, which is primarily basic in relation to the ideological because without the transmission of visual information, its structure and semantics it is impossible to express the ideological essence of individual elements of the architectural space.

The algorithm "form follows the function" plays a crucial role in form making. At various times, it was differently realized in the creative process. For instance, in the era of functionalism, this formula was very productive and determined the creative method in those times. However, the function was limited only by the technological framework. Architects have achieved significant results in the planning organization of buildings. The internal form is automatically "dressed" in structures and materials, forming the structure that "follows" the inner function. Moreover, coming out into the external space, the architects could not distinguish the functions that the form should follow: the external technology was cut off from the architecture. The most evident technological flows - pedestrian and vehicle circulation - were satisfied with rationally drawn roads and sidewalks. The sporadic building of micro districts with its discontinuities, with diversified perspectives deep into the building, did not need to follow this transport function by its form. The courtyard, as a closed building space, which mediates the social function of communication and reunion of people, was also destroyed by sporadic building, and, forfeited its initial function, became both for pedestrians and for vehicles, also lost its original form. The society suffered social, psychological and aesthetic losses. The most noticeable losses we incur from the fact that we almost do not realize the information and ideological functions in architecture. Even in ideologically significant objects, we use formula "technology-form". This is the cheapest way to create the material cover for any social or production function. However, historical experience has shown that this way was unprofitable for society. This is proved by the sad consequences of

the struggle with the "excessiveness" of the USSR architecture in the 60th of the 20th century. Due to the mechanical disposal of architectural elements, the society received the "cheap architecture". This architecture cheapening cost a fortune to the society. Due to a significant decrease of the environmental informational content and its flexible filling, the curve of moral society has gone down, social and pathological phenomena have increased - alcoholism, drug addiction, prostitution and high level of criminality. Even the indicators of physical and psychosomatic diseases of people increased. It can be assumed that the clients of architecture, and creators-architects, and the authorities could not establish social priorities at that time.

The practice of dictatorship of authoritarian power existed in the 60s and 70s, its intervention in the creative process of architectural form-making, widespread introduction of the normative approach into architectural creativity unintentionally released or tamed the intuitive feelings of social priorities and their reflection in architecture. The total struggle against "excessiveness" devalued the ideological content of architecture; depriving it of those specific pictorial and expressive means by which (and no other), the form could follow an ideological function. Naturally, the same thing happened with the informative function of architecture. This function is even more than just ideological, it is devoid of any technological process, and thus one that does not lend itself to normalization, went far beyond the bounds of rational thinking and was also rejected under the slogan of struggle against formalism. Those what should "follow" the form was inappreciable, and therefore unnecessary.

The phrase "environmental informational content" was mentioned above. In this connection, it is necessary to clarify the term "information" and disclose its content. Information is understood not as background or statements about something, but as a system of differences in the architectural form elements. In a simplified version, it is a kind of diversity of architectural form or space. It can also be interpreted as a structurally ordered sculptural deepness of an architectural environment devoted to influence the emotional world of a person and provide visual comfort in the architectural environment perception. This is one of the most important functions, which the architectural form must follow. Moreover, this function is realized by using the compositional sequence of the architectural form and space.

Informational content, like the water salinity, needs quantitative features. The quantity of visually perceptible information can be determined with the help of a distinctive information model (1). The amount of visual information contained in the entity relationship of the dimensional structure can be determined by the formula:

$$\mathbf{u} = k \lg \frac{r_i}{r_j}, \quad (1)$$

where r_i and r_j are the elements of the dimensional structure, with $r_i > r_j$; In this case, we get a positive value of u ; k is a coefficient that takes into account the difference sensitivity of the human visual system; with sensitivity difference:

$$k = 76,56.$$

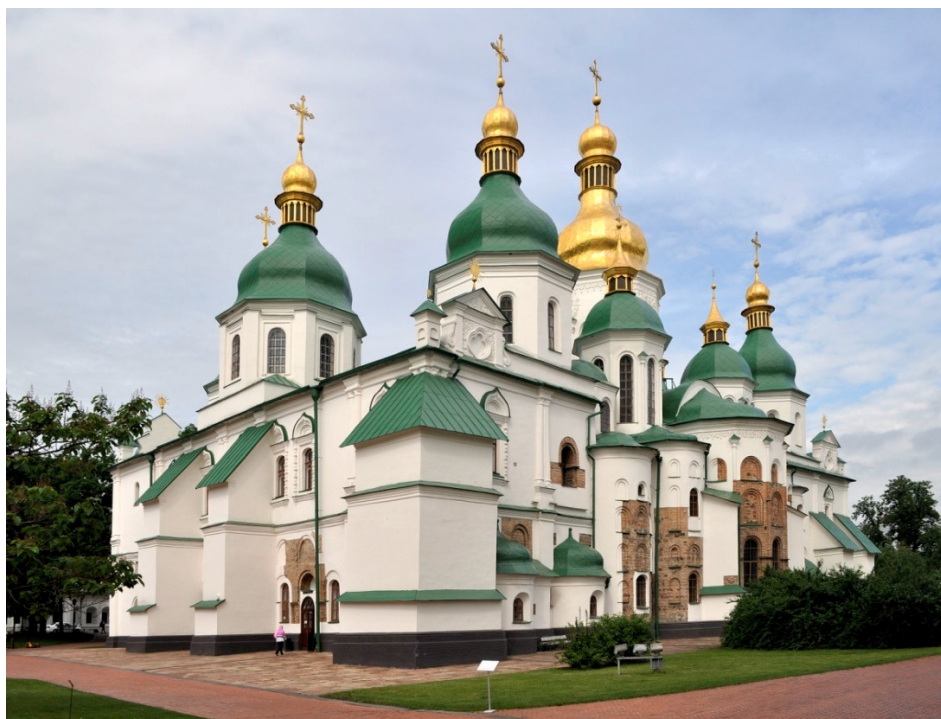
The amount of information u is measured by the number of elementary differences in the transition from r_i to r_j . The unit of information is the so-called “eler”, elementary difference. Summarizing the information, concluded in the relations of the elements throughout the information realm, we could receive the information characteristic whether a separate building or the whole complex, the ensemble into which it is included.

Visually perceived information must be structured according to levels: the level of the whole (the overall dimensions of the object), the parts of the whole, the level of elements and the level of details. Information arrangements between the ensemble buildings should be carried out at structural levels, i.e. taking into account the information connection.

The comfort of visual perception of architectural objects as well as aesthetic expressiveness of the architectural form is ensured by the information modularity of the entity relationship of the dimensional structure. The larger the informative module that unites individual connections, the higher their information "kinship", the less actions performs the visual system of a person and thus it is ensured the comfort of visual perception of the architectural form, its information unity.

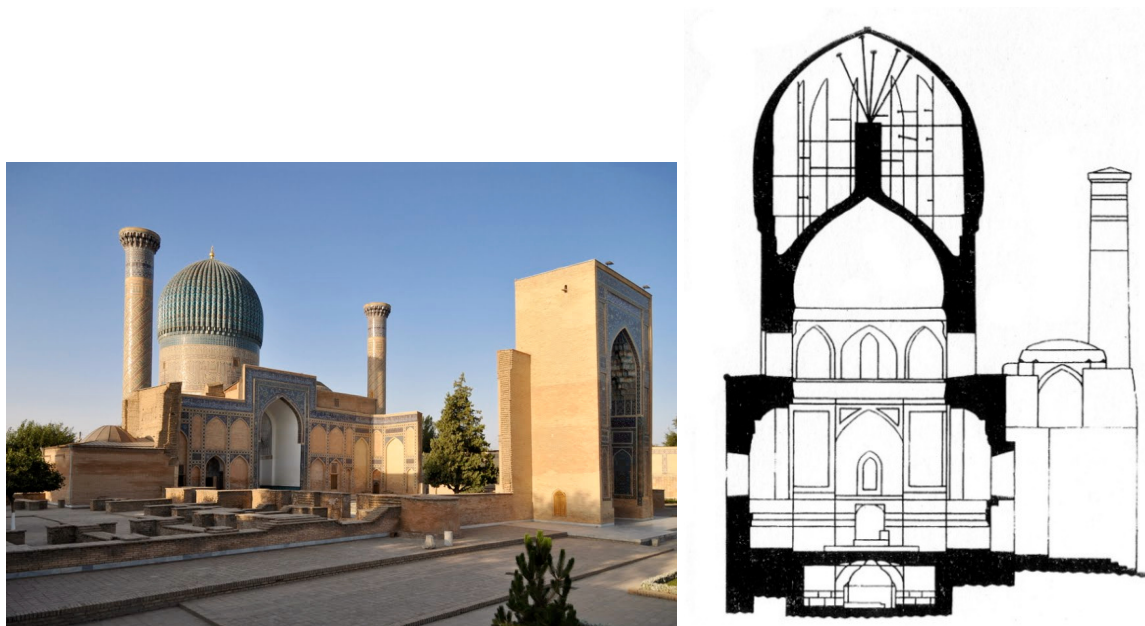
Now let us turn to the main issue – the connection of form and content. The general content of the architectural form is the unification of separate contents: ideological, social, technological, structure-informative, semantic, and material, etc. In the mathematical sense, they intercross, i.e., some parts of the content that intercross, realize different functions. For

example, informational content (sculptural deepness) simultaneously reflects the ideological and figurative-compositional functions. However, each form must have its own form. That is, in a certain sense, when each form is congruent with its content. It turns out that the general architectural form should join separate forms: ideological, social, technological, etc. This means that if some form is congruent with several contents simultaneously, then it will unite into one form without changes. Nevertheless, if to some other separate content there is no appropriate form in many separate forms, it should appear as a consequence of this separate content and unite in the general form of the architectural object. For instance, in the Ukrainian temples of the Pridneprovye of the Baroque period, multitier completions do not carry any utilitarian functions, with the exception of the lower tier, in which the space for worshipper and liturgy is located. There are windows for lightening of the space in front of the altar. Gradually decreasing upwards towers, lanterns and domes, which formed elegant compositions, performed only ideological and informational functions.

Fig. 1. The Cathedral of St. Sophia, Kiev, Ukraine

The same can be illustrated by the example of the Samarkand Mausoleum of the XIV century - Guri Amir (Fig. 2).

Fig. 2. Ensemble of Guri Amir in Samarkand (left). Sectional view of the building (right).

The monumental blue dome, glorifying the memory of the Great Timur, raises high above the constructive dome of the tomb. It was visible at a great distance; it incessantly had an effect on the mental world of its citizens and after the death of the ruler, caused obedience, love, and humility.

Today we witness an almost spontaneous development of the urban space with the architecture of the advertising nature of the most unexpected form and content. The problem of the architectural form cannot be removed from the agenda. In our opinion, it is necessary to think about the normative (quantitative) regulation of the architectural space. What should it be? We think that it should be quantitative and informative methods. However, this is an independent and very complicated conceptual problem, which is waiting for its research.

References

1. Alberti L.B. Ten Books on Architecture: in 2 volumes. BAA, 1935. – 392 p.
2. Aristotle. Metaphysics. – Moscow: Sozkgiz, 1934. Book. V. Ch. 6. – p. 83-86.
3. Ikonnikov A. V. Aesthetic problems of architecture. – Moscow: “Znanie”, 1970. – 46 p.

4. Lavrik G.I., Evreinov Y. N. About the problem of methodology in architecture. Architecture SSSZ. – 1969. – N2. – p. 29 – 34.
5. Tachikov I. N. The problems of architectural morphogenesis. Architecture, humanism, progress. – The NTI Center of civil engineering and architecture. – M.: 1967. – c. 27-33.
6. Negay G.A. Informational theory of proportionality in architecture. IV International scientific and practical internet conference “The state of modern building science – 2006”. – Collection of treatises. – Poltava: 2006. – p. 225-231.

Basics of the Theory of Speech Genres

Kompanii Olena

*Candidate of Pedagogical sciences, PhD in Pedagogy, scientific correspondent
«Kherson Academy of Continuous Education» (Ukraine, Kherson)*

Abstract

The article is devoted to the theory of speech genres. The author analyzes the issues of correlation of speech genres and speech acts and their connections. M. Bakhtin's concept is analyzed to determine the nature of the concept «speech genre», which is based on the stable expression, as well as the views of other scientists; the research of connection with other units of communication - speech and text is done; it is found out that Bakhtin's ideas of speech genre definition are effective nowadays, because scientists make additions/clarifications which correspond to their academic goals and objectives the most; the concept «speech act» as the minimum unit of communication which is aimed at implementing appropriate actions is characterized; basic differences (a speech act is an act, carried out by the means of the language, a speech genre is a set of speech acts, the speech act is a replica, the speech genre is a model, type, the implementation of the text, the speech act is a part of the speech genre, the speech genre is a bigger unit than the speech act; the speech act is monological, the speech genre is dialogic, etc.) and general features of two theories (interaction between communicators, situatedness, purpose / function, acting as the main criterion for the classification of expressions, the principles of their studying) are described.

Key words: speech genre, speech act, Bakhtin's concept, expression, text, common and distinctive features of theories of speech genres and speech acts.

Актуальність дослідження. Зміни в системі сучасної освіти зумовили значення української мови як державної в суспільно-політичному, економічному і духовну житті України, тому метою мовної освіти є формування особистості, яка вільно вміє спілкуватися, створюючи власні висловлювання різних стилів, типів і жанрів. Зважаючи на це, актуальності набувають тексти різної жанрової належності, оскільки мовленнєвий жанр є тим ключовим механізмом, який організує комунікативну діяльність людини у повсякденному житті.

Теорія мовленнєвих жанрів протягом останніх років активно розвивається дослідниками, які намагаються визначити сутність поняття, розглянути принципи розмежування жанрів, їх класифікацію тощо (Н. Арутюнова, А. Вежбицька, Ст. Гайда, В. Гольдін, В. Дементьєв, М. Кожина, К. Сєдов; О. Сиротиніна, М. Федосюк, Т. Шмельова). Незважаючи на це, досі не має єдиного погляду на проблему мовленнєвих жанрів і мовленнєвих актів. Тому метою статті є аналіз основних положень теорії мовленнєвих жанрів.

Виклад основного матеріалу. Джерелознавчий аналіз засвідчив, що розробка

концепції мовленнєвих жанрів пов'язана в першу чергу з іменем М.Бахтіна, який називає їх «відносно стійкими типами висловлювань». «Мова може існувати в дійсності тільки у формі конкретних висловлювань окремих людей, суб'єктів мовлення. Мова завжди вилита у форму висловлювання, що належить певному суб'єкту, і поза цієї форми існувати не може» - пише дослідник [3, с. 263]. При цьому, М.Бахтін проводить паралель між висловлюванням з реченням. Він підкреслює, що висловлювання значно ширше за речення і не визначається як мовленнєвий еквівалент речення, а як реальна «одиниця мовленнєвого спілкування» [2, с. 253].

Кожна сфера використання мови виробляє свої типи висловлювань, які вчений називає мовленнєвими жанрами. «Певні, специфічні умови мовного спілкування породжують жанри, тобто відносно стійкі тематичні, композиційні і стилістичні типи висловлювань» - відмічає науковець [4, с. 164]. Висловлювання володіє чіткими границями, котрі визначаються зміною мовних суб'єктів, тобто зміною мовців. «Усяке висловлювання має абсолютний початок і абсолютний кінець: до його початку – це висловлювання одних, після його закінчення – відповідні висловлювання інших» [4, с. 172–173]. Виходячи з цих позицій, мовленнєвий жанр представляє собою «висловлювання в діалозі» [7, с. 53]. До того ж висловлювання характеризується завершеністю (цілісністю), яка пов'язується з 1) предметно-смісловим вичерпуванням, 2) мовленнєвим задумом або мовною волею мовця, 3) типовими композиційно-жанровими формами завершення, а також стійкістю, тобто «ми говоримо тільки певними мовленнєвими жанрами; всі наші висловлювання володіють відносно стійкими типовими формами побудови цілого» – зазначає вчений [1, с. 271].

Зазначимо, що бахтінське визначення мовленнєвого жанру – «відносно стійкі тематичні, композиційні і стилістичні типи висловлювань» – неодноразово піддавалося критиці і переосмисленню. Так, М.Федосюк, уточнюючи визначення М.Бахтіна, під мовленнєвими жанрами розуміє стійкі типи тематичних, композиційних і стилістичних не висловів, а текстів [23, с. 104]. «До мовленнєвих жанрів відносяться не тільки окремі висловлювання типу питання, прохання, вибачення, але й монологічні/діалогічні тексти, такі як повідомлення, розповідь, бесіда, дискусія, суперечка, сварка та ін.» – відмічає дослідник [23]. Інші науковці розглядають мовленнєвий жанр як «зразок організації тексту» [6, с. 104], «тип мовленнєвої поведінки, що задається ... партнерами

спілкування» [9, с. 39–40], «особлива модель висловлювання» [25, с. 24–30], котра «прийнята в соціумі, тобто виступає зразком створення тексту в окремій ситуації» [11], «форма організації мовного матеріалу, що виділяється в межах того або іншого функціонального стилю, вид висловлювань, котрі створюються на основі стійких моделей у мовленнєвих ситуаціях» [17, с. 56; 19].

Таким чином, більшість науковців лише вносять доповнення/уточнення в класичне визначення М.Бахтіна, підкреслюючи в ньому ті аспекти, які найбільшою мірою відповідають їх науковим цілям і завданням. Цей факт свідчить про те, що ідеї М.Бахтіна залишаються в контексті розвитку сучасної теорії мовленнєвих жанрів ефективними.

Бахтінська теорія мовленнєвих жанрів невіддільна від створеної Дж.Остіном та Дж.Серлем теорії мовленнєвих актів, котра співвідносить мовленнєвий акт з діями, що здійснюються за допомогою мовлення. На «генетичну» близькість цих теорій неодноразово наголошувалося в науковій літературі [5; 12; 23; 24], однак у дослідників досі не сформувалося єдиної думки про те, як співвідносяться між собою мовленнєвий жанр і мовленнєвий акт.

Джерелознавчий аналіз засвідчив, що положення двох теорій не ототожнюються. Теорія М.Бахтіна, на думку М.Федосюка, концентрує свою увагу на типах текстів, а не цілеспрямованих мовних діях, які відбуваються у відповідності з принципами і правилами мовленнєвої поведінки, прийнятої в суспільстві» [23, с. 105; 20; 21]. Іншими словами, «мовленнєві акти – це окрема репліка в діалозі, наділена певною іллокутивною силою і викликає, передбачає певний перлокутивний ефект (спонування)» [13, с. 58–59]. В свою чергу мовленнєвий жанр являє собою продукт, текстове втілення. На цю важливу відмінність між мовленнєвим актом і мовленнєвим жанром вказують інші дослідники. К.Долінін пов'язує мовленнєвий жанр не з мовленнєвими діями, котрі можуть бути реалізовані в одному елементарному висловлюванні, а з текстами, яким властива тематична та/або логіко-прагматична завершеність [8, с. 8]. О.Іванчикова розглядає жанр як оформлений текст з початком, кінцівкою і назвою [10, с. 78–90]. Т.Ладиженська аналізує мовленнєвий жанр через «усний і письмовий текст, що існує в самих різних сферах спілкування, відтворюється мовцями і тими, хто пише» [16].

Широке поширення набуло уявлення про мовленнєвий жанр як певної послідовності мовленнєвого акту, які виступають по відношенню до мовленнєвого жанру одиницями нижчого рівня [18; 23]. Польська дослідниця А.Вежбицька запевняє, що «мовленнєвий акт є складовою частиною мовленнєвого жанру, і говорить про можливість створення формул різних мовленнєвих жанрів, котрі складаються з конкретних мовленнєвих актів» [5, с. 101]. Одностайна з цією думкою М.Кожина, яка пише, що «мовленнєвий жанр більш розгорнуте і складне мовленнєве створення, котре складається з кількох мовленнєвих актів» [13, с. 58–59]. О.Сіротініна відмічає: «На відміну від мовленнєвого акту мовленнєвий жанр може бути виражений низкою речень, тобто рядом мовленнєвих актів, але в сприйнятті адресата залишається одним мовленнєвим жанром» [22, с. 27]. Із цих висловлювань витікає ще одна відмінність між мовленнєвим жанром і мовленнєвим актом – їх розмір, який пов'язаний, на думку А.Вежбицької, із сприйманням. «Мовленнєвий акт, – пише дослідниця, – сприймається як коротке, однофразове висловлювання» [5, с. 101]. Отже, мовленнєвий жанр – одиниця більш велика, ніж мовленнєвий акт. Тому до елементарних висловлювань, котрі складаються з одного речення, застосовується термін мовленнєвий акт, а до комплексних, що складається з декількох висловів – мовленнєвий жанр.

Крім зазначених відмінностей, М.Кожина наголошує на інших: 1) мовленнєвий акт – дія, мовленнєвий жанр має кількісно і якісно більш складну природу і співвідноситься з ситуацією, подією, текстом; 2) у центрі уваги теорії мовленнєвих актів – граматики мови (речення), теорії мовленнєвих жанрів – мовленнєва комунікація і функціональний стиль; 3) теорія мовленнєвих актів – монологічна, теорія мовленнєвих жанрів – діалогічна [13, с. 18–22].

Недивлячись на різні характеристики двох теорій, все ж таки між ними є щось спільне. З точки зору М.Кожини, це 1) визначення мовленнєвого жанру і мовленнєвого акту одиницями мовленнєвого спілкування; 2) загальний принцип вивчення обох одиниць з урахуванням таких екстралінгвістичних чинників, як взаємовідносини між адресантом та адресатом; зміст та умови спілкування; комунікативна ситуація (ситуативний контекст); цілі спілкування (функціональна орієнтація); 3) виступають складовими процесів мовленнєвої діяльності і спілкування за допомогою мови, що пов'язуються між собою як ланки при творенні тексту та дискурсу і вивчаються у

тісному зв'язку з екстралінгвістичними факторами [13, с. 54]). До того ж мовленнєві жанри народжуються з висловлювань, чому передує поява мовленнєвого задуму (мовленнєвої волі) мовця. Саме цей аспект теорії мовленнєвих жанрів перегукується з феноменом іллокуції в теорії мовленнєвих актів [15; 14].

Враховуючи вищесказане, вважаємо за доцільним апелювати саме категорією мовленнєвих жанрів. По-перше, на відміну від мовленнєвого акту, мовленнєвий жанр характеризується діалогічністю, він має справу з «живими» висловлюваннями» [7, с. 8], тобто відображає двосторонню природу живого людського спілкування. По-друге, ми поділяємо позицію, згідно з якою, мовленнєвий жанр не протиставляється мовленнєвому акту, а виступає як категорія по відношенню до нього більш велика.

Таким чином, питання про те, як співвідносяться між собою мовленнєвий жанр і мовленнєвий акт, не знайшло остаточного розв'язання в сучасній лінгвістиці. Кожна з теорій має свої переваги, однак вони є взаємозалежними, оскільки мовленнєві акти складають ядро мовленнєвого жанру; є структурними його елементами.

References

1. Bakhtin M.M. *Problemy rechevykh zhanrov* [Problems of speech genres] // Avtor i geroy. K filosoficheskim osnovam gumanitarnykh nauk. – SPb., 2000. – P. 248–299.
2. Bakhtin M.M. *Problemy rechevykh zhanrov* [Problems of speech genres] // Estetika slovesnogo tvorchestva. – M. : Iskusstvo, 1979. – P. 237–280.
3. Bakhtin M.M. *Problemy rechevykh zhanrov* [Problems of speech genres] // Estetika slovesnogo tvorchestva. – 2-e izd. – M. : Iskusstvo, 1986. – P. 250–258.
4. Bakhtin M.M. *Problema rechevykh zhanrov* [Problem of speech genres. Problem of text]. Iz arkhivnykh zapisey k rabote «Problema rechevykh zhanrov». Problema teksta // M.M.Bakhtin Sobr. soch.: V 5 t. [T. 5]. Raboty 1940-kh — nachala 1960-kh godov. – M., 1996.
5. Vezhbitska A. *Rechevye zhanry* [Speech genres] // Zhanry rechi. – Saratov, 1997. – Issue 1. – P. 99–111.
6. Gayda St. *Zhanry razgovornykh vyskazyvaniy* [Genres of colloquial expressions] // Zhanry rechi. – Saratov, 1999. – P. 103–111.
7. Dementev, V.V. *Teoriya rechevykh zhanrov* [Theory of speech genres]. – M. : Znak, 2010. – 600 p.
8. Dolinin K.A. *Rechevye zhanry kak sredstvo organizatsii sotsialnogo vzaimodeystviya* [Speech genres as means of organization of social co-operation] // Zhanry

rechi. – Saratov, 1999. – Issue 2. – P. 7–13.

9. Dolinin K.A. *Problema rechevykh zhanrov cherez 45 let posle stati Bakhtina* [Problem of speech genres in 45 after the article by Bakhtin] // *Rusistika: Lingvisticheskaya paradigma kontsa XX veka.* – SPb.: Izd-vo S-Peterb. un-ta, 1998. – P. 35–46.

10. Ivanchikova Ye.A. *Zhanrovaya forma gazetnoy publitsistiki (Opyt tipologii tekstov)* [Genre form of newspaper publicism (Experience of typology of texts)] / Ye.A.Ivanchikova // *Stilistika russkogo yazyka: Zhanrovo-kommunikativnyy aspekt stilistiki teksta.* – M. : Nauka, 1987. – P. 78–90.

11. Ippolitova N.A. *Metodicheskiy aspekt ucheniya o rechevykh zhanrakh* [Methodical aspect of studies about speech genres] [Web site]. – Access mode : <http://school2100.com/upload/iblock/465/465112070c0b73143ae864c1ea3b57c1>

12. Kozhina M.N. *Rechevoy zhanr i rechevoy akt (nekotorye aspekty problemy)* [Speech genre and speech act (some aspects of problem)] // *Zhanry rechi.* – Saratov, 1999. – Issue 2. – P. 52–61.

13. Kozhina M.N. *Stil i zhanr: ikh variativnost, istoricheskaya izmenchivost i sootnoshenie* [Style and genre : their variantness, historical changeability and correlation] // *Stylistyka VIII.* Opole, 1999a. – S. 5–36.

14. Kompaniy O. *Movlennyevyy zhanr: linhvostylistychnyy aspekt* [Speech genre: linhvostylistychnyy aspect] / O.Kompaniy // *Zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im.P.Tychyny.* – Uman' : FOP Zhovtyy O.O., 2016. – Vyp. 2. – S.157– 164.

15. Kuzmenko O. Yu. *Do problemi korelyatsiy ponyat «movlenneviy zhanr» i «movlenneviy akt»* [To the problem of correlation of concepts «speech genre» and «speech act»] [Web site]. – Access mode : <http://naub.oa.edu.ua/2014/do-problemy-korelyatsiji-ponyat-movlenneviy-zhanr-i-movlenneviy-akt/>

16. Ladyzhenskaya T.A. *Rechevye zhanry v kurse shkolnoy ritoriki* [Speech genres in a course *Schoolrhetoric*] [Web site] / T.A. Ladyzhenskaya, N.V. Ladyzhenskaya // *Nachalnaya shkola: plyus Do i Posle.* – 2001. – No 1. – P. 3–11. –Access mode : <http://school2100.com/upload/iblock/b45/b4557bbb565075f0c68bf05cc9b7d28f>

17. Meshcheryakov V.N. *Zhanry* [Genres] // *Pedagogicheskoe rechevedenie: Slovar-spravochnik* ; red. T.A.Ladyzhenskoy, A.K.Mikhalskoy ; sost.A.A.Knyazkov. – 2-e izd., ispr. i dop. – M. : Flinta: Nauka, 1998. – P. 56.

18. Orlova N.V. *Pragmatika, stilistika, ritorika smezhnykh rechevykh zhanrov* [Stilistika, rhetoric of contiguous speech genres] // *Rech goroda: Tez. dokl. Vserossiysk. mezhvuz. nauch. konf.* – Omsk, 1995. – P. 35–42.

19. Pet'ko L.V. *Pedagogichna sutnist' u vyznachenni ponjattja «osvitnje seredovyshhe»* [Pedagogical Point of Learning Environment in the Theoretical Approaches] / *Gumanitarnyj visnyk DVNZ «Perejaslav-Hmel'nyc'kyj derzhavnyj pedagogichnyj universytet imeni Grygorija Skovorody»*: zbirnyk naukovykh prac'. – Vyp. 34. – Perejaslav-Hmel'nyc'kyj, 2014. – P. 109–118.

20. Pet'ko L.V. *Rozglyad granej poeziyi z majbutnimy perekladachamy* [Talking with Future Translators about the Edges of Poetry] / L.V.Pet'ko // Innovative processes in education: Collective monograph. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 160–182.

21. Pet'ko L.V. *Filosofs'ko-lingvistychni idei' rozuminnja mizhljuds'koi' komunikacii' u social'nomu seredovyshhi* [Philosophical and linguistic ideas of interpersonal communication in professional sphere] / Naukovi zapysky NaUOA. – Ostrog : Vyd-vo «Ostroz'ka akademija», 2015. – Serija «Filologichna». – Vyp. 53. – P. 353–356.

22. Sirotinina O.B. *Nekotorye razmyshleniya po povodu terminov «rechevoy zhanr» i «ritoricheskiy zhanr»* [Some reflections concerning terms «speech genre» and «rhetorical genre»] / O.B.Sirotinina // Zhanry rechi. – Saratov, 1999. – Issue 2. – P. 26–31.

23. Fedosyuk M.Yu. *Nereshennye voprosy teorii rechevykh zhanrov* [Open question of theory of speechgenres] / M.Yu.Fedosyuk // Voprosyi yazykoznavaniya. – 1997. – No 5. – P. 102–120.

24. Shmeleva T.V. *Model rechevogo zhanra* [Model of speech genre] / T.V.Shmeleva // Zhanry rechi. – Saratov, 1997. – P. 88–99.

25. Shmeleva T.V. *Rechevoy zhanr. Vozmozhnosti opisaniya i ispolzovaniya v prepodavanii yazyka* [Speech genre. Possibilities of description and using in language teaching] / T.V.Shmeleva // Russistik. Rusistika : Nauchnyy zhurnal aktualnykh problem prepodavaniya russkogo yazyka. – Berlin, 1990. – No 2. – S. 20–32.

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 371.334 (076)

Компаній Олена. Основні положення теорії мовленнєвих жанрів

Стаття присвячена розгляду теорії мовленнєвих жанрів. Автором піднімаються питання співвіднесення мовленнєвих жанрів і мовленнєвих актів, що не знайшло остаточного розв'язання в сучасній лінгвістиці, та їх зв'язок. Проаналізовано концепцію М.Бахтіна щодо визначення сутності поняття «мовленнєвий жанр», в основі якого лежить стійке висловлювання, а також погляди інших науковців; проведено дослідження взаємозв'язку з іншими одиницями комунікації – висловлюванням та текстом; встановлено, що бахтінські ідеї визначення мовленнєвого жанру на сучасному етапі є ефективними, оскільки кожен науковець вносить доповнення/уточнення, підкреслюючи в ньому ті аспекти, які найбільшою мірою відповідають їх науковим цілям і завданням; охарактеризовано поняття «мовленнєвий акт» як мінімальна комунікативна одиниця, що спрямована на реалізацію відповідних дій; охарактеризовано основні відмінності (мовленнєвий акт є дією, яка здійснюється за допомогою мови, мовленнєвий жанр – сукупність мовленнєвих актів; мовленнєвий акт є реплікою, мовленнєвий жанр – моделлю, типом, втіленням тексту; мовленнєвий акт є складовою частиною мовленнєвого жанру; мовленнєвий жанр – одиниця більш велика, ніж мовленнєвий акт; мовленнєвий акт – монологічний, мовленнєвий жанр – діалогічний тощо) та загальні риси двох теорій (взаємодія між комунікантами, ситуативність, мета/функція, які виступають як головний критерій класифікації висловлювань, принципи їх вивчення).

Ключові слова: мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт, бахтінська концепція,

висловлювання, текст, спільні та відмінні особливості теорій мовленнєвих жанрів і мовленнєвих актів.

Література

1. Бахтин М. М. Проблемы речевых жанров / М. М. Бахтин // Автор и герой. К философическим основам гуманитарных наук. – СПб., 2000. – С. 248–299.
2. Бахтин М. М. Проблемы речевых жанров / М. М. Бахтин // Эстетика словесного творчества – М. : Искусство, 1979. – С. 237–280.
3. Бахтин М.М. Проблемы речевых жанров / М.М.Бахтин // Эстетика словесного творчества. – 2-е изд. – М. : Искусство, 1986. – С.250–258.
4. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров. Из архивных записей к работе «Проблема речевых жанров». Проблема текста / М.С.Бахтин. – М., 1996. // М.М.Бахтин Собр. соч.: в 5 т. / М.М.Бахтин ; Т. 5. Работы 1940-х — начала 1960-х годов.
5. Вежбицка А. Речевые жанры / А.Вежбицкая // Жанры речи. – Саратов, 1997. – Вып. 1. – С. 99–111.
6. Гайда Ст. Жанры разговорных высказываний. / Ст.Гайда // Жанры речи. – Саратов, 1999. – С. 103–111.
7. Дементьев, В.В. Теория речевых жанров. – М. : Знак, 2010. – 600 с.
8. Долинин К.А. Речевые жанры как средство организации социального взаимодействия / К.А.Долинин // Жанры речи. – Саратов, 1999. – Вып. 2. – С. 7–13.
9. Долинин К.А. Проблема речевых жанров через 45 лет после статьи Бахтина / К.А.Долинин // Русистика: Лингвистическая парадигма конца XX века. – СПб. : Изд-во С-Петербур. ун-та, 1998. – С. 35–46.
10. Иванчикова Е.А Жанровая форма газетной публицистики (Опыт типологии текстов) / Е.А.Иванчикова // Стилистика русского языка: Жанрово-коммуникативный аспект стилистики текста. – М. : Наука, 1987. – С. 78–90.
11. Ипполитова Н.А. Методический аспект учения о речевых жанрах [Электронный ресурс] / Н.А.Ипполитова. – Режим доступа : <http://school2100.com/upload/iblock/465/465112070c0b73143ae864c1ea3b57c1>
12. Кожина М.Н. Речевой жанр и речевой акт (некоторые аспекты проблемы) / М.Н.Кожина // Жанры речи. – Саратов, 1999. – Вып. 2. – С. 52–61.
13. Кожина М.Н. Стиль и жанр: их вариативность, историческая изменчивость и соотношение / М.Н.Кожина // Stylistyka VIII. Opole, 1999. – С. 5–36.
14. Компаній О. Мовленнєвий жанр: лінгвостилістичний аспект / О.Компаній // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім.П.Тичини. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. – Вип. 2. – С.157– 164.
15. Кузьменко О. Ю. До проблеми кореляції понять «мовленнєвий жанр» і «мовленнєвий акт» [Електронний ресурс] / О.Ю.Кузьменко. – Режим доступу : <http://naub.oa.edu.ua/2014/do-problemy-korelyatsiji-ponyat-movlennevyj-zhanr-i>

movlennevyj-akt/

16. Ладыженская Т.А. Речевые жанры в курсе школьной риторики [Электронный ресурс] / Т.А.Ладыженская, Н.В.Ладыженская // Начальная школа: плюс До и После. – 2001. – № 1. – С. 3–11. – Режим доступа : <http://school2100.com/upload/iblock/b45/b4557bbb565075f0c68bf05cc9b7d28f>

17. Мещеряков В.Н. Жанры. Педагогическое речеведение : Словарь-справочник / В.Н.Мещеряков ; под ред. Т.А.Ладыженской, А.К.Михальской ; сост.А.А.Князьков. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Флинта: Наука, 1998. – С.56.

18. Орлова Н.В. Прагматика, стилистика, риторика смежных речевых жанров / Н.В.Орлова // Речь города: тез. докл. Всероссийск. межвуз. науч. конф. – Омск, 1995. – С. 35–42.

19. Петько Л.В. Педагогічна сутність у визначенні поняття «освітне середовище» / Л.В.Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: зб. наук. праць. – Вип. 34. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – С. 109–118. **URI** <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7452>

20. Петько Л.В. Розгляд граней поезії з майбутніми перекладачами / Л.В.Петько // Innovative processes in education: Collective monograph. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 160–182. **URI** <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/13194>

21. Петько Л.В. Філософсько-лінгвістичні ідеї розуміння міжлюдської комунікації у соціальному середовищі / Л.В. Петько // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць / укл. І.В.Ковальчук, Л.М.Коцюк, С.М.Новоселецька. – Острог : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 53. – С. 309–312.

22. Сиротинина О.Б. Некоторые размышления по поводу терминов «речевой жанр» и «риторический жанр» / О.Б.Сиротинина // Жанры речи. – Саратов, 1999. – Вып. 2. – С. 26–31.

23. Федосюк М.Ю. Нерешенные вопросы теории речевых жанров / М.Ю.Федосюк // Вопросы языкознания. – 1997. – № 5. – С. 102–120.

24. Шмелева Т.В. Модель речевого жанра / Т.В.Шмелева // Жанры речи. – Саратов, 1997. – С. 88–99.

25. Шмелева Т.В. Речевой жанр. Возможности описания и использования в преподавании языка / Т.В.Шмелева // Russistik. Русистика. Научный журнал актуальных проблем преподавания русского языка. – Berlin, 1990. – № 2. – С. 20–32.

Preparing of Masters in Musical-Pedagogical Profile

Wu. Xingmei

Postgraduate student, Faculty of Arts

Dragomanov National Pedagogical University (Kyiv, Ukraine)

Abstract

The article is devoted to professional training of future music teachers. The author notes that at the present stage of modern social development there is a special need for the higher school lecturers' formation and training master's qualification level, which are able to develop their personal potential and quickly solve job assignments, adapting to the varying or sometimes even crisis conditions in society. In this regard, there is an increase of requirements related to future specialists' professional training in music-pedagogical profile. Presented a need to harmonize the tasks, forms and methods of their training in the instrumental class as one of the main professional disciplines of teaching students. Stressed on importance of training future professionals for performing interpretation and pedagogical choice their own repertoire. The author points out that the methodological task solution and support at the master level have a teaching emphasis on the individual aptitudes of student.

Keywords: undergraduate musical-pedagogical profile, learning in instrumental class, training methods, university.

Актуальність статті. На сучасному етапі суспільного розвитку особливої актуальності набуває потреба у формуванні викладача вищої школи, який здатен максимально розвинути свій особистісний потенціал, адаптуючись до змінних, а часом і кризових умов існування у соціумі, та мобільно вирішувати поставлені професійні завдання. Означені цілі потребують реорганізації системи освіти відповідно до світових стандартів Болонського процесу, що відтворено у Національній доктрині розвитку освіти (2001) та Законі України «Про вищу освіту» (2002).

У зв'язку з цим суттєво підвищуються вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців, виникає необхідність в узгодженні її завдань, форм та методів з метою формування різнобічної та творчої особистості. Отже, існує потреба в подальшій модернізації змісту навчання майбутніх викладачів музичних дисциплін, створенні передумов для вдосконалення механізмів їх саморозвитку, самореалізації та самовдосконалення.

Мета статті – охарактеризувати особливості підготовки магістрантів музично-педагогічного профілю в інструментальному класі та висвітлити найбільш ефективні методи навчання в процесі даної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Інструментально-виконавська підготовка є дуже

важливою ланкою підготовки магістранта музично-педагогічного профілю. Від рівня підготовленості магістрантів в інструментальному класі багато в чому залежить їх майбутня успішна професійна діяльність.

Серед існуючого наукового доробку мають місце дослідження, що вивчають проблеми вдосконалення професійної майстерності викладача-музиканта (Л.Арчажникова, О.Рудницька, П.Харченко); його професійного становлення (О.Петелін), розвитку духовного потенціалу музиканта (Л.Масол, О.Олексюк, О.Ткач) тощо. Окремо слід відзначити роботи багатьох видатних музикантів, що присвячені розвитку особистості студента в процесі вдосконалення музично-виконавської майстерності (Л.Баренбойм, Г.Ципін, Г.Нейгауз, С.Савшинський).

На жаль, поки що недослідженими залишаються питання загального аналізу всіх складових професійного становлення магістрантів; підлягають конкретизації умови професійної самореалізації магістрів-піаністів; залишаються невирішеними питання щодо виявлення спадкоємності та наступності у підготовці педагогів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів; технології підготовки магістрантів до інноваційної діяльності; змісту, форм, методів підготовки студентів магістратури; недостатньої розробленості методики навчання в інструментальному класі фахівців вищого освітнього рівня. У зв'язку з цим, необхідність висвітлення основних методів навчання в процесі інструментально-виконавської підготовки майбутніх фахівців, висвітлення проблеми взаємодії пізнавальної, оцінної та творчої діяльності магістрантів, яка має стати теоретичним підґрунтям удосконалення змісту інструментально-виконавської підготовки студентів магістратури, зумовили вибір теми даної статті.

Наголосимо, що друга половина ХХ ст. не випадково ознаменувалась переоцінкою державами всього світу своїх традиційних освітніх парадигм, їх мети та цінностей. Жодна країна світу не задоволена сьогодні своєю системою освіти. Всюди освіта модернізується та реформується з урахуванням потреб життя, глобальних змін, економічних можливостей і традицій культури. Зміна пріоритетів вимагає, перш за все, зміни функцій учителя, адже з транслятора знань він перетворюється в організатора та стимулятора самостійної пізнавальної діяльності у навчально-виховному процесі, застосування інноваційних технологій зумовлює необхідність підготовки вчителя до впровадження нових методів [5; 10; 13; 14; 17; 18].

Професія викладача-музиканта межує з педагогікою та мистецтвом і тому пред'являє особливі вимоги до того, хто нею оволодіває. Отже, вимоги до професійного рівня майбутнього магістра стають на порядок вищими, ніж до звичайного випускника ВНЗ. Тому, у навчальному плані магістрантів музично-педагогічного профілю передбачається поглиблена спеціалізація (з основного музичного інструменту, вокалу або диригування), більше уваги приділяється організації самостійної та практичної роботи, з'являються додаткові дисципліни, мета яких підготувати магістранта до викладання у ВНЗ, серед яких – педагогіка та психологія вищої школи, методика виховної роботи у ВНЗ, основи музично-просвітницької роботи, методика викладання музичних дисциплін у ВНЗ, методи науково-педагогічних досліджень у ВНЗ, асистентська практика, педагогічна практика, науково-дослідницька практика. Таким чином, важливими складовими магістерської підготовки є загальнопедагогічна та фахова підготовка, причому перша спрямовується на майбутню роботу у ВНЗ, а друга набуває більш поглибленої спеціалізації [9].

Магістр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особистості, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра або спеціаліста здобула повну вищу освіту, спеціальні знання та вміння достатні для виконання завдань та обов'язків інноваційного характеру [10]. Відтак, у теорії і практиці проблема магістерської підготовки привертає увагу багатьох дослідників. Так, у науковій літературі висвітлено окремі аспекти, що стосуються шляхів удосконалення освітньо-професійних програм в магістратурі (В.Санашенко, М.Комісарова); розгляду ряду умов організації навчального процесу на магістерському рівні в технічних закладах освіти (М.Долов, В. Малков, І.Постніков); з'ясування вимог до змісту підготовки фахівців з напрямку «Дизайн» (В.Радкевич); визначення умов формування здатності до професійного саморозвитку в майбутніх викладачів вищої школи (Р.Цокур). Так, О.Єременко розглядає шляхи удосконалення багаторівневої структури в системі вищої педагогічної освіти та умови організації навчального процесу на магістерському рівні [9], а Г.Падалка визначає проблеми підготовки магістерських робіт [12].

На підставі вивчення наукових досліджень, стає зрозумілим, що за умов демократизаційних процесів особливого значення набуває створення якісно нової системи організації фахової і професійної підготовки студентів магістратури

педагогічних університетів, яка озброїть майбутнього викладача вміннями інтегрувати спеціальні, психолого-педагогічні, методичні й дидактичні знання в нестандартних ситуаціях професійної діяльності та застосовувати наявний досвід для особистісного саморозвитку і самовдосконалення. Це потребує принципово нового змісту, методів і форм педагогічної підготовки, метою якої є формування особистості педагога-професіонала, здатного самостійно і творчо мислити.

Своєрідність мистецько-педагогічних закладів вищої школи полягає в тому, що вони є, по суті, водночас, і культурно-освітніми, мистецько-фаховими і науковими центрами. Ця унікальність дозволяє їм не тільки транслювати традиційні мистецько-естетичні цінності та їх відтворення, але й досліджувати їх формування у студентів, з урахуванням специфіки подальшої професійної діяльності (інструментально-фахової, вокально-фахової, методико-педагогічної тощо). Існування у такому закладі кафедр, які теоретично розглядають різні аспекти культури і мистецтва, а також кафедр предметно-професійної спеціалізації, дозволяє йому вважатися мистецько-освітньо-науковим центром. Крім того, метою музично-педагогічних закладів є розробка новітніх ідей, соціально-значущих педагогічних проєктів та об'єднання мистецького досвіду конкретного регіону [1].

Мистецько-педагогічні заклади завдяки своїй специфіці (переважна більшість музично-фахових занять відбувається в процесі індивідуального навчання) містять значні потенційні можливості для особистісно—орієнтованого креативного розвитку магістрантів. Навчальні заклади мистецько-педагогічної освіти приділяють особливу увагу активізації спеціалізовано-профільних та інтегративних процесів у системі магістерської підготовки. Водночас разом із досягненнями, зазначені заклади, завдяки розгалуженості, багатoproфільності фахового навчання, містять великі резерви для впровадження спеціалізовано-профільних процесів у систему магістерської підготовки [2].

У свою чергу, зміни у навчально-виховному процесі, застосування інноваційних технологій зумовлюють необхідність підготовки вчителя до впровадження нових методів навчання. Отже, під *методами мистецького навчання* в сучасній педагогічній науці розуміють *«упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності вчителя й учнів,*

спрямовані на розв'язання художньо-навчальних і художньо-виховних завдань» [16, с. 276].

Наголосимо, що навчання на магістерському рівні передбачає вирішення завдань, переважно, *проблемного, або проблемно-пошукового характеру*. Проблема формування творчої особистості педагога-музиканта вирішується не тільки в ході самого проблемного навчання, але й на основі опосередкованого викладання, міжособистісних контактів, фантазії і імпровізації.

В таких умовах створення *ігрових ситуацій, імітаційних і пошукових навчальних ігор* набуває пріоритетного значення. До того ж, сугестивні підходи в навчанні, що пов'язані з активізацією почуттів, інтуїції, попереднього досвіду, традицій, сприяють підсиленню емоційного впливу певної системи навчання. Тому, методичне забезпечення магістерської підготовки сконцентровано у обґрунтуванні факторів активізації навчальної діяльності магістрантів як процесу такої організації навчання, яка сприяє самостійно-творчим діям учасників освітнього процесу у засвоєнні знань, умінь та навичок. Активність у навчанні вимагає створення умов для розвитку пізнавальних потреб, інтересів, виявляється через прагнення мислити, пізнавальну самостійність у процесі сприймання, оцінювання, відтворення, творчого застосування творів музичного мистецтва [9].

Активізація навчального процесу передбачає реалізацію творчих можливостей у набутті та використанні знань та втілення опосередкованих підходів у процес взаємодії викладання і учіння. Також, активізація навчання стосується пізнавальної діяльності магістрантів на різних етапах заняття – під час засвоєння нових відомостей і способів дії, формування навичок та вмінь і комплексного застосування їх у стандартних і змінених умовах [11].

Шляхи *методичного забезпечення* підготовки магістрантів музично-педагогічного профілю зорієнтовано на використання різноманітних *інтерактивних методів навчання* (інтерв'ювання, дискусія, «мозкова атака», круглі столи, метод проектів тощо) слугує простором для ефективного розвитку комунікативності майбутніх учителів.

Висновки. Процес розвитку сучасної національної освіти потребує організації професійної підготовки, яка спрямована на формування духовного світу особистості, розвитку творчих здібностей майбутніх фахівців. Реалізація розвивальних можливостей

мистецької діяльності передбачає актуалізацію тих педагогічних засобів, які виходять із усвідомлення внутрішньої сутності мистецтва, передбачають взаємодію мистецтва і педагогіки, а також ураховують провідні позиції гуманістичної спрямованості освіти. Характеристика методів навчання магістрантів музично-педагогічного профілю в інструментальному класі стане предметом нашого подальшого наукового пошуку.

References

1. Abdullin E.B. *Teoriya muzyikalnogo obrazovaniya* [Theory of Music Education] : uchebnik dlya stud. vyssh. ped. ucheb. zavedeniy. – M. : Izd. tsentr «Akademiya», 2004.– 336 p.
2. Archazhnikova L.G. *Professiya – uchitel muzyki* [Profession – Music teacher]. – M. : Prosveschenie, 1984. – 111 p.
3. Barenboym L.A. *Esche raz o formirovanii lichnosti molodogo ispolnitelya* [About formation of the personality's young performer] // *Muzyikalnaya pedagogika i ispolnitelstvo*. – Leningrad: Muzyka, 1974. – P. 206–216.
4. Venglovska O.A. *Akmeologichni aspekty rozvitku tvorchogo potentsialu pedagoga yak chinnyk maysternosti* [Akmeological aspects in development of the teacher's creative potential as the reason of skill] // *Akmeologiya – nauka XXI st. : mat. Mizhn. nauk.-prakt. konf.* – K. : KMPU im. B.D. Grinchenka, 2005. – P. 325–329.
5. *Vischa osvita Ukrayiny i Bolonskiy protses* [Higher Education in Ukraine and the Bologna Process] : navch. pos. – Ternopil : Navch.knyga – Bogdan, 2004. – 384 p.
6. Goldenveyzer A.B. *Ob ispolnitelstve* [About performance] // *Voprosy fortepiannogo ispolnitelstva*. – Vol. 1. – Moskva : Muzyka, 1965. – P. 35–71.
7. Glazunova I.K. *Osoblyvosti instrumentalno-vykonavskoyi pidgotovky maybutnih uchiteliv muzyki v umovah modulno-reytingovoyi sistemy navchannya* [Features of future Music teachers' the instrumental-performing preparation in a modular-rating system of teaching] // *Visnyk Luganskogo nats. un-tu imeni Tarasa Shevchenka*. – Lugansk : LNU, 2010. –No 7 (194). – P. 72–78.
8. Guralnik N.P. *Noviy poglyad na integratsiyni protsesy v klasi fortepiano* [A new look at integration processes in the piano class] // *Teoriya i metodyka mistetskoyi osviti: zb. nauk. prats.* – K. : NPU, 2004. – Vol. 1 (6). – P. 59–66.
9. Eremenko O.V. *Teoriya i metodyka pidgotovky magistriv muzychnogo mystetstva v pedagogichnyh universitetah* [Theory and methodology of musical art masters' preparation in pedagogical universities]: diss. dokt ped. Nauk. – Kyiv, 2010. – 502 p.
10. Kremen V.G. *Osvita i nauka v Ukraini – Innovatsiyni aspekty. Strategiya. Realizatsiya. Rezultaty* [Education and science in Ukraine – innovative aspects. Strategy. Implementation. Results]. – K. : Gramota, 2005. – 448 p.
11. Orlov V.F. *Profesiyne stanovlennya maybutnih vchiteliv mistetskih distsiplin : Teoriya i tehnologiya* [Professional formation of future teachers in art disciplines: theory and technology]: monografiya. – K. : Nauk. dumka, 2003. – 262 p.

12. Padalka G.M. *Pedagogika mystetstva* (Teoriya i metodika викладання мистецьких дисциплін) [Pedagogy of art] : navchalnyi posibnik / Galina Mikitivna Padalka – K. : Osvita Ukrainy, 2008. – 274 p.

13. Pet'ko L.V. *Aktual'nist' formuvannya profesijno orijentovanogo inshomovnogo navchal'nogo seredovishha v umovah universytetu* [Actuality of forming of the professionally oriented educational environment in the conditions of university] / Gumanitarnyj visnyk DVNZ «Perejaslav-Hmel'nyc'kyj derzhavnyj pedagogichnyj universytet imeni Grygorija Skovorody»: [zbirnyk naukovykh prac']. – Perejaslav-Hmel'nyc'kyj, 2014. – Vyp. 33. – P. 128–141.

14. Pet'ko L.V. *Profesijno orientovani tehnologiyi navchannya IM yak zasib formuvannya profesijno orientovanogo inshomovnogo navchal'nogo seredovishha v umovah universitetu* [Professionally oriented learning techniques as means of professionally oriented foreign language teaching environment formation in the conditions of university] / L.V.Petko // Mizhnarodniy naukoviy forum: sotsiologiya, psihologiya, pedagogika, menedzhment: zb. nauk. prats ; red. M.B.Evtuh. Kyiv, 2015. – Vyp. 18. – P. 179–188.

15. Shholokova O.P. *Novitni pidxody ta tehnologiyi u profesijnij pidgotovci vchytelya mysteczkyh dyscyplin* [New approaches and technologies in professional art teachers training] / O.P.Shholokova // Innovative processes in education: Collective monograph. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 238–246.

16. *Entsiklopediya professionalnogo obrazovaniya* [Encyclopedia professional education] : v 3-h t. / Pod red. S.Ya. Batyisheva. – Moskva : APO, 1998. – T.2. – 440 p.

17. Bodrova T.O. Personal Resource in Teachers' Training of Musical Arts Education / T.O. Bodrova // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 6 (November). – Toronto : Shiny Word Corp., 2015. – PP. 141–149.

18. Pankiv Lyudmila. Axiological aspects of senior pupils' art education / Lyudmila Pankiv // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 6 (November). – Toronto : Shiny Word Corp., 2016. – PP. 132–140.

19. Wu. Xingmei. Teaching methods of masters in musical-pedagogical profil in instrumental class / Wu. Xingmei, Irina Glasunova // Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles. – C.E.I.M., Valencia, Venezuela, 2017.

Translation of the Title. Name and Abstract to Author's Language

УДК: 378.147:78

У Сінмей. Підготовки магістрантів музично-педагогічного профілю.

У статті наголошується, що на сучасному етапі суспільного розвитку особливої актуальності набуває потреба у формуванні викладача вищої школи, підготовка фахівця магістерського кваліфікаційного рівня, який здатен максимально розвинути свій особистісний потенціал, адаптуючись до змінних, а часом і кризових умов існування у соціумі та мобільно вирішувати поставлені професійні завдання. У зв'язку з цим суттєво підвищуються вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців музично-педагогічного профілю. Виникає необхідність в узгодженні завдань, форм та методів їх підготовки в інструментальному класі, як однієї з головних фахових дисциплін всього навчання магістранта. Суттєвого значення набуває реалізація вимог щодо самостійного

створення майбутніми фахівцями виконавських інтерпретацій й вибору власного педагогічного репертуару, проведення відкритих занять із учнями, цілісне завершення магістерської роботи. Велике значення у вирішенні завдань методичного забезпечення на магістерському рівні має педагогічне акцентування індивідуальних нахилів студентів, урахування їх жанрово-стильових переваг, орієнтація на певні уподобання щодо емоційно-образного змісту розучуваних творів.

Ключові слова: магістрант музично-педагогічного профілю, підготовка в інструментальному класі, методи навчання, університет.

Література

1. Абдуллин Э.Б. Теория музыкального образования: уч. для студ. высш. пед. учеб. заведений / Э.Б.Абдуллин, Е.В.Николаева. – М. : Изд. центр «Академия», 2004. – 336 с.

2. Арчажникова Л.Г. Профессия – учитель музыки / Л.Г.Арчажникова. – М. : Просвещение, 1984. – 111 с.

3. Баренбойм Л.А. Еще раз о формировании личности молодого исполнителя / Л.А.Баренбойм // Музыкальная педагогика и исполнительство. – Ленинград : Музыка, 1974. – С. 206–216.

4. Венгловська О.А. Акмеологічні аспекти розвитку творчого потенціалу педагога як чинник майстерності / О.А.Венгловська, С.А.Пазюк // Акмеологія – наука ХХІ ст. : міжнар. наук.-практ. конф. / [Ред. колегія: З.Ф. Сіверс, Є.В. Белкіна та ін.] – К. : КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2005. – С. 325 – 329.

5. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / [За редакцією В.Г Кременя; авторський колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин]. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

6. Гольденвейзер А.Б. Об исполнительстве / А.Б. Гольденвейзер // Вопросы фортепианного исполнительства. – Вып. 1. – М. : Музыка, 1965. – С. 35–71.

7. Глазунова І.К. Особливості інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингової системи навчання / І.К. Глазунова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка №7 (194). – Луганськ : ЛНУ, 2010. – С. 72–78.

8. Гуральник Н.П. Новий погляд на інтеграційні процеси в класі фортепіано / Н.П.Гуральник // Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць / Ред. кол. О.П.Щолокова та ін. – К.: НПУ, 2004. – Вип 1 (6). – С. 59–66.

9. Єременко О.В. Теорія і методика підготовки магістрів музичного мистецтва в педагогічних університетах: дис. докт пед. наук ; спец. 13.00.02 / Ольга Володимирівна Єременко. – Київ, 2010. – 502 с.

10. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В.Г. Кремень – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

11. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: Теорія і технологія: монографія / В.Ф. Орлов – К. : Наукова думка, 2003. – 262 с.

12. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких

дисциплін): навчальний посібник / Г.М.Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.

13. Петько Л.В. Актуальність формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л.В.Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – Вип. 33. – С. 128–141.

14. Петько Л.В. Професійно орієнтовані технології навчання ІМ як засіб формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л.В.Петько // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент: зб. наук. праць ; ред. М.Б.Євтух. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2015. – Вип. 18. – С. 179–188.

15. Щолокова О.П. Новітні підходи та технології у професійній підготовці вчителя мистецьких дисциплін / О.П.Щолокова // Innovative processes in education: Collective monograph. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 238–246.

16. Энциклопедия профессионального образования: в 3-х т. / под ред. С.Я. Батышева. – [В 2-х т.] – Москва: АПО, 1998. – Т. 2. – 440 с.

17. Bodrova T.O. Personal Resource in Teachers' Training of Musical Arts Education / T.O. Bodrova // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 6 (November). – Toronto : Shiny Word Corp., 2015. – PP. 141–149.

18. Pankiv Lyudmila. Axiological aspects of senior pupils' art education / Lyudmila Pankiv // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 6 (November). – Toronto : Shiny Word Corp., 2016. – PP. 132–140.

19. Wu. Xingmei. Teaching methods of masters in musical-pedagogical profil in instrumental class / Wu. Xingmei, Irina Glasunova // Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles. – C.E.I.M., Valencia, Venezuela, 2017.

The Organizational and Methodical Model of Developing Motivation for Musical and Teaching Activities of Students Pedagogical Colleges

Khomenko Leonid

*Institute of Problems on Education
National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*

Shcholokova Olga

*Doctor of Pedagogical sciences, professor
Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)*

Abstract

The formation of students' professional motivation for , promoting targeted to the mastering of professional knowledge and skills is a huge challenge for theory and practice of higher professional education. Traditionally, in Ukrainian science the development of professional motivation was investigated in contexts of educational motivation or professional self-realization and professional self-determination; the objects of study were such as motivational sphere of the person and its dynamics, educational and professional motives, values orientation and professional student readiness for professional activity. Issues of development of professional motivation of students in the learning process in Music Art educational institutions are still not adequately reflected in scientific research. The motivation is described as psychological process resulting from the interaction between the individual and the environment.

The article represents organizational–methodical model of students' developing motivation for Music and teaching student's activities. Based on the analysis of different researches, the author presents structural and functional components of author's pedagogical model of forming motivation for Music and teaching student's activities in pedagogical colleges. This model contains such blocks: principal, theoretical–methodological, informatory, informational–active, diagnostic and control–effective. Stressed that the presented model is an effective means in the Music art system.

Keywords: organizational and methodical model, developing motivation, students, musical-pedagogical activity, pedagogical colleges.

Актуальність дослідження. Реформи сучасної системи педагогічної освіти істотно сприяють підвищенню рівня професійної підготовки майбутніх вчителів, зокрема, вчителів музичного мистецтва. Так, в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. представлена концепція компетентнісного підходу в освітньому процесі вищої школи. Його впровадження в процес навчання майбутніх вчителів потребує нових моделей підготовки спеціалістів-професіоналів та механізмів їх реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій вказує на те, що проблема моделювання педагогічного процесу вивчалася багатьма вченими, зокрема

С.Архангельським, І.Блаубергом, Ю.Гастєвим, В.Глуковим, О.Дахіним, І.Зязюном, В.Шаповаловою [1] та ін. Педагогічні моделі для дослідження особистості розглядали В.Бондар, В.Глузман, Л.Коваль, О.Комар, С.Сисоєва [6] та інші. Моделювання педагогічного процесу в галузі мистецької освіти досліджували Л.Андрощук, Т.Благова, О.Отич, Г.Падалка, О.Рудницька, О.Щолокова [7; 10;] та ін.

Завданням нашого дослідження було розробити й теоретично обґрунтувати організаційно-методичну модель формування мотивації студентів педагогічних коледжів до педагогічної діяльності як визначальної якості майбутнього учителя музики. Необхідність створення такої моделі зумовлено недостатньою ефективністю навчального процесу, в якому формування саме мотивації педагогічної діяльності як цілісного явища нерідко відступає на другий план.

Виклад основного матеріалу. Отже, організаційно-методична модель процесу формування мотивації музично-викладацької діяльності передбачає оптимальну організацію музично-педагогічної та практичної діяльності студентів, розвиток їх творчості, самостійності, а відтак успішного формування як майбутніх фахівців.

Розроблена нами авторська модель формування мотивації до музично-викладацької діяльності містить цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, операційно-діяльнісний, діагностичний та контрольний-результативний блоки. Наочно дана модель представлена на рис. 1. Розглянемо зміст кожного блоку більш детально. *Цільовий блок* містить мету і завдання, спрямовані на мотивацію до музично-викладацької діяльності студентів педагогічних коледжів. Оскільки розроблена нами модель є педагогічною системою, яка спрямована на розвиток особистості майбутнього вчителя, то її метою є підвищення рівня компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва. Музично-педагогічна діяльність є багатограним феноменом, який забезпечує усвідомлення студентів як представників педагогічної професії і стає основою для професійного розвитку фахівця. Вона потребує сформованої потреби в мистецько-освітній діяльності, усвідомлення її значення для духовного розвитку суспільства; високого рівня світоглядної, гуманітарної та естетичної культури; розвинутих професійно-педагогічних здібностей, глибоких фахових знань і умінь, досвіду художньо-творчої педагогічної діяльності.

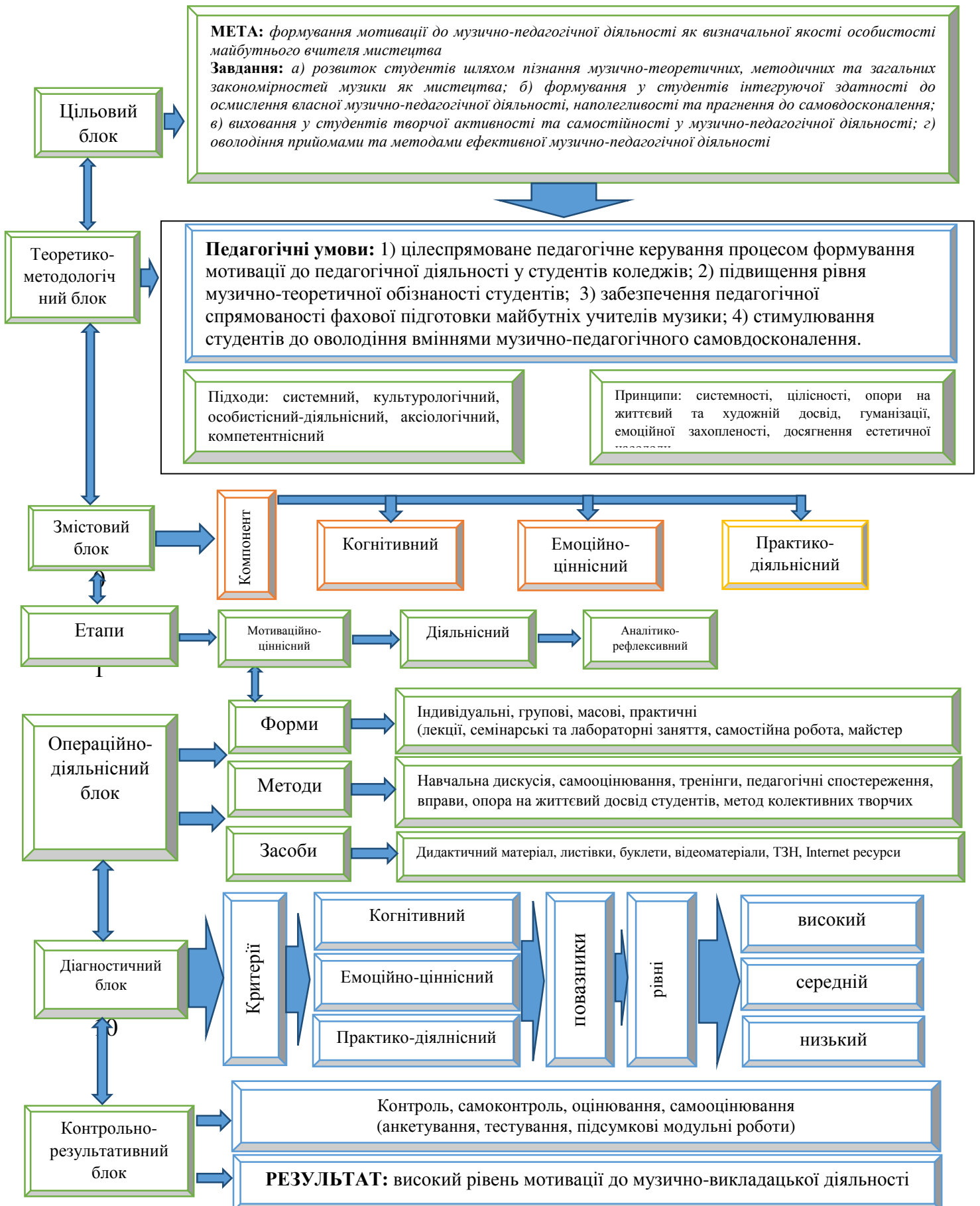

Рис. 1 Організаційно-методична модель формування мотивації до музично-викладацької діяльності студентів педагогічних коледжів

Для конкретизації визначеної мети було сформульовано такі **завдання**: розвиток студентів шляхом пізнання музично-теоретичних, методичних та загальних закономірностей музики як мистецтва; формування у студентів інтегруючої здатності до осмислення власної музично-педагогічної діяльності, наполегливості та прагнення до самовдосконалення; виховання творчої активності та самостійності у музично-педагогічної діяльності; оволодіння сучасними методами та прийомами музично-педагогічної діяльності.

Складовою частиною *теоретико-методологічного блоку* виступають педагогічні умови. На основі теоретичного аналізу проблеми, вивчення педагогічного досвіду та власних спостережень було виокремлено **педагогічні умови**, які, на наш погляд, є найбільш важливими у питанні формування мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів музики, а саме: цілеспрямоване педагогічне керування процесом формування мотивації до педагогічної діяльності у студентів педагогічних коледжів; підвищення рівня музично-теоретичної обізнаності студентів; забезпечення педагогічної спрямованості фахової підготовки майбутніх учителів музики; стимулювання студентів до оволодіння вміннями музично-педагогічного самовдосконалення. На основі аналізу філософських та психолого-педагогічних досліджень ми виокремили підходи до визначення поняття «формування мотивації»: системний, культурологічний, особистісно-діяльнісний, аксіологічний, компетентнісний. Також нами визначено основні принципи «формування мотивації» а саме: принцип системності, цілісності, опори на життєвий та художній досвід, гуманізації, емоційної захопленості, досягнення естетичної насолоди.

Змістовий блок включає компонентну структуру процесу формування мотивації до музично-викладацької діяльності у студентів педагогічних коледжів. Основні компоненти процесу формування мотивації викладача до музично-педагогічної діяльності. Оскільки ця структура є складним, системним особистісно-професійним утворенням, яке визначає ступінь розвитку його фахових знань, умінь та навичок, вона складається з *когнітивного, емоційно-ціннісного, практико-діяльнісного компонентів*.

Відтак, **когнітивний компонент** спрямований на з'ясування системності музично-педагогічних знань студентів, обсягу засвоєння ними інформації, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та робити висновки. Він визначається необхідністю оволодіння способами вирішення різноманітних завдань творчого характеру, мобілізацією та актуалізацією фахових знань, умінь та навичок в галузі музично-педагогічної діяльності [3, с. 128; 4; 5; 9].

Ступінь фахової підготовки майбутнього вчителя музики виявляється у наявності та застосуванні глибоких системних знань з музично-теоретичних та методичних дисциплін. Він передбачає: *грунтовність, міцність, гнучкість, системність* знань та розуміння шляхів їх отримання й використання [3, с. 129].

Когнітивний компонент визначається мірою музично-теоретичної підготовки, потребою майбутніх вчителів у міцних й максимально детальних знаннях з музики як навчального предмета, а також з питань відносин в шкільному колективі. Показниками цього критерію було визначено: 1) ґрунтовність та системність музично-педагогічних знань; 2) розуміння практичної значущості методичних і музично-теоретичних знань.

Теоретичний аналіз питання формування мотивації показав, що сучасним студентам педагогічних коледжів важливо мати розвинуту емоційно-чуттєву сферу. Ці ознаки проявляються в уміннях емоційно реагувати на соціально-культурну ситуацію залежно від її специфіки; мати ціннісну спрямованість власної діяльності; адекватно оцінювати та реагувати на емоційні прояви оточуючих; стримувати себе в нестандартних ситуаціях; використовувати власні ціннісні орієнтири в різноманітних ситуаціях; мати розвинені відчуття краси, захоплення, милування. Усе це зумовлює виокремити наступний компонент мотивації до музично педагогічної діяльності студентів педагогічних коледжів – **емоційно-ціннісний**. Він дозволяє зробити музично-педагогічну діяльність засобом задоволення інтересів, потреб і розвитку власного творчого потенціалу. Емоційна сфера має значний вплив на вибір студентами своєї професійної діяльності, специфіку стосунків з іншими і на навчальну діяльність, визначаючи її успішність.

У зв'язку з цим майбутнім фахівцям музично-педагогічного профілю важливо допомогти розвинути афективний простір, який складають емоції й почуття, прагнення і бажання, пов'язані з пізнанням і самопізнанням, переживанням та волею особистості. Емоційно-ціннісний компонент сприяє формуванню позитивного самопочуття, забезпечуючи майбутню фахову адаптацію та ідентифікацію особистості. Він визначається мірою особистісної спрямованості та самоповаги, котра проявляється у почуттях радості, гордості за себе в результаті оцінки себе як фахівця. На формування самоповаги мають вплив різні фактори: сім'я, друзі, викладачі, особисті досягнення, а також почуття гордості за обрану професію та поваги до професійної спільноти; оптимізм, віра у свої сили і можливості; почуття радості від високих навчально-професійних результатів.

До показників даного критерію ми відносимо: 1) здатність працювати в обраній сфері як потреби; 2) прагнення до творчого пошуку, професійне зростання; 3) наполегливість у досягненні поставленої мети, самостійність, ініціативність. Тому, взаємопов'язаними і важливими аспектами професійної праці для формування цілісності майбутнього фахівця є: особисті якості, вміння і навички, котрі набуваються в процесі практичної діяльності. Це в свою чергу говорить про необхідність враховувати практико-діяльнісний компонент в процесі формування мотивації до музично-педагогічної діяльності у студентів педагогічних коледжів.

Практико-діяльнісний компонент є важливим засобом і вирішальною умовою розвитку особистості, дозволяючи сформувати у студентів уміння цілеспрямовано планувати, організовувати, регулювати, знаходити нестандартні рішення, контролювати, аналізувати та передбачати результативність власних дій. Аби реалізувати себе в житті, треба вміти швидко приймати правильні рішення і без зволікання братися за їх втілення. Для цього потрібно навчитися правильно визначати пріоритети і складати перспективний план дій, передбачати, яким буде кінцевий результат, а також вчитися на помилках. Останню позицію ми виділяємо тому, що усі люди схильні робити помилки. Визначення своїх помилок гартує, вчить аналізувати свої дії, готує до правильних рішень. Тому, вміння аналізувати власні помилки можуть сформувати хороший досвід фахівця, однак лише за умов самостійного їх вирішення.

Практико-діяльнісний компонент визначається мірою актуалізації дій у процесі формування мотивації та прагнення до успіху, мірою усвідомлювати і передбачувати наслідки своїх дій та переконань, відчуття відповідальності за свою професійну діяльність. Це також керування власною поведінкою, не даючи волі ірраціональним пристрастям. *Показниками практико-діялісного критерію* ми вважаємо: 1) наполегливість у досягненні музично-освітніх цілей; 2) прояв активності в процесі пошуку вирішення музично-педагогічних завдань; 3) уміння аналізувати та коригувати процес музично-педагогічної діяльності;

Щоб сформувати мотивацію педагогічної діяльності у майбутніх учителів музики, зміст навчальних занять має бути максимально наближений до шкільної практики, викликати у студентів емоційно-ціннісне ставлення до результатів музично-педагогічної діяльності [3, с. 130]. Якщо майбутній вчитель музики вміє аналізувати і коригувати свою музично-педагогічну діяльність, у нього підвищується вимогливість до себе і наполегливість, зростає почуття відповідальності за результат своєї діяльності.

Виокремлені критерії і показники, на наш погляд, дають можливість діагностувати рівні сформованості мотивації педагогічної діяльності у майбутніх учителів музики, а також оцінити результати дослідно-експериментальної роботи в повному її обсязі.

Операційно-діяльнісний блок передбачає формування мотивації до музично-педагогічної діяльності за певними **етапами**: мотиваційно-ціннісним, діяльнісним, аналітико-рефлексивним. Дані етапи реалізуються за допомогою таких форм роботи: індивідуальних, групових, масових, консультацій, студентської науково-дослідної роботи та основних методів їх реалізації, зокрема навчальних дискусій, самооцінювання, тренінгів, педагогічного спостереження, опори на життєвий досвід студентів, методу колективних творчих завдань.

Контрольно-результативний блок передбачає виконання коригувальних, орієнтувальних та прогностичних функцій. Ці функції дозволяють здійснювати оцінку, кореляцію і контроль засвоєних знань, спрямованих на їх реалізацію у практичній діяльності. Діагностична функція дозволяє визначити динаміку сформованості мотивації до педагогічної діяльності на кожному етапі дослідно-експериментальної роботи. Коригувальна та орієнтувальна функції допомагають відрегулювати відповідність розроблених завдань на кожному етапі експериментальної роботи. Прогностична функція дозволяє передбачати розвиток особистості – її якостей, почуттів, волі і поведінки, враховувати можливі відхилення, прогнозувати хід педагогічного процесу, наслідки застосування тих чи інших форм, методів, прийомів і засобів.

Наголосимо, що між усіма блоками моделі існує зворотній зв'язок, який дозволяє, ґрунтуючись на отриманих результатах, вносити зміни до змісту, форм і методів навчання.

Отже, розроблена нами організаційно-методична модель має цілісний характер, оскільки цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, операційно-діяльнісний, діагностичний, контрольно-результативний блоки взаємопов'язані і функціонують для досягнення спільного кінцевого результату. У свою чергу, реалізація моделі здійснюється шляхом забезпечення процесу навчання студентів в умовах їх фахової підготовки та педагогічної практики. Особливу роль під час реалізації моделі відіграє викладач та застосовувані ним форми, методи, засоби навчання, що спрямовують самостійну діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва на розвиток науково-пізнавального інтересу до об'єктів вивчення.

References

1. Blauberh Y.V. *Stanovlenye y sushchnost' systemnoho podhoda* [Formation and Essence of System Approach]. – M. : Nauka, 1973. – 270 p.
2. *Pro vyshchu osvitu* [About the higher education] / Zakon Ukrainy // Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiynny veb-sayt. – [Web site]. – Access mode : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Morozova O.O. *Metodyka formuvannya motyvatsiyi pedahohichnoyi diyalnosti u maybutnikh uchyteliv muzyky* [Methods of formation motivation of educational work in future teachers of music: thesis of a candidate of pedagogical science] : dys... kand. ped. Nauk : 13.00.02. – K., – 248 p.
4. Pet'ko L.V. *Vyhovnyj i profesijnyj aspekty muzychno-pedagogichnoi' sprjamovanosti navchannja inozemnoi' movy studentiv VNZ u systemi muzychno-pedagogichnoi' osvity* [Educational and professional aspects of music-pedagogical orientation of foreign language teaching for students in the system of music-pedagogical training] / Muzyka ta osvita. – Kyi'v, 2013. – № 3. – C. 14–18.
5. Pet'ko L.V. *Shljahy formuvannja inshomovnoi' sociokul'turnoi' kompetencii' studentiv mystec'kyh special'nostej VNZ u procesi fahovoi' pidgotovky* [The Ways of Formation of Foreign Language Socio-Cultural Competence of Students of Arts Specialties in High School in the Process of Professional Teaching] / Problemy pidgotovky suchasnogo vchytelja: zb. nauk. pr. – Uman' : Zhovtyj O.O., 2012. –Vol. 6. –Part 3. – PP. 57–62.
6. Sysoyeva O.V. *Estetyka pratsi vchytelya* [Aesthetics in teacher's work]. — K. : Znannya, 1979. – 48 p.
7. Shholokova O.P. *Novitni pidxody ta tehnologiyi u profesijnij pidgotovci vchytelya mysteczkyh dyscyplin* [New approaches and technologies in professional art teachers training] // Innovative processes in education : Collective monograph. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 238–246.
8. Bodrova T.O. Personal Resource in Teachers' Training of Musical Arts Education // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 6 (November). – Toronto : Shiny Word Corp., 2015. – PP. 141–149.
9. Pet'ko L.V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university for students of art specialties // Economics, management, law: problems of establishing and transformation: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Al-Ghurair Printing & Publishing LLC, Dubai, UAE, 2016. – P. 395–398.
10. Shcholokova O.P. Art and pedagogical designing as a means of improvement of music teacher's professional preparing // Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles. Volum 2. – Edizioni Magi – Roma, Italy. – 2016. – P. 265–268.
11. Ternopil'ska V.I. Theoretical aspects of the phenomenon «aesthetic sense» // Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. – P. 339–344.

УДК 377.091.2-052:005.32:78

Хоменко Леонід, Щолокова Ольга. Організаційно-методична модель формування мотивації до музично-викладацької діяльності студентів педагогічних коледжів

Представлено організаційно-методичну модель формування мотивації до музично-викладацької діяльності студентів педагогічних коледжів. Виокремлено структурні та функціональні складові авторської педагогічної моделі формування мотивації до музично-викладацької діяльності студентів педагогічних коледжів. Дана модель складається з таких блоків: цільовий (мета, завдання), теоретико-методологічний (педагогічні умови, підходи, принципи), змістовий (структурні компоненти процесу формування мотивації в студентів педагогічних коледжів), операційно-діяльнісний, діагностичний, контрольно-результативний. Розроблено етапи дослідження та окреслено основні складові організаційно-діяльнісного блоку: форми, методи та засоби реалізації дослідження. Діагностичний блок містить критерії та показники з визначеними основними рівнями сформованості мотивації. Контрольно-результативний блок вмістив у собі результат, який ми плануємо отримати в підсумку нашого дисертаційного дослідження. Презентована модель розглядається як ефективний засіб у системі підготовки компетентного вчителя музичного мистецтва.

Ключові слова: модель, моделювання, музично-педагогічна діяльність, студенти педагогічних коледжів.

Література

1. Блауберг И.В. Становление и сущность системного подхода / И.В.Блауберг, Э.Г.Юдин. – М. : Наука, 1973. – 270 с.
2. Про вищу освіту [Електронний ресурс] / Закон України // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Морозова О.О. Методика формування мотивації педагогічної діяльності у майбутніх учителів музики : дис... канд. пед. наук : 13.00.02 / Морозова Ольга Олександрівна. – К., 2010. – 248 с.
4. Петько Л.В. Виховний і професійний аспекти музично-педагогічної спрямованості навчання іноземної мови студентів ВНЗ у системі музично-педагогічної освіти / Л.В.Петько // Музика та освіта. – Київ : Педагогічна думка, 2013. – № 3. – С. 14–18. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7872>
5. Петько Л.В. Шляхи формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів мистецьких спеціальностей ВНЗ у процесі фахової підготовки / Л.В.Петько // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2012. – Випуск 6. – Ч. 3. – С. 57–62.
6. Сисоєва О. Естетика праці вчителя / О.Сисоєва. – К. : Знання, 1979. – 48 с.
7. Щолокова О.П. Новітні підходи та технології у професійній підготовці вчителя мистецьких дисциплін / О.П.Щолокова // Innovative processes in education: Collective monograph. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 238–246.
8. Bodrova T.O. Personal Resource in Teachers' Training of Musical Arts Education / T.O. Bodrova // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 6 (November). – Toronto : Shiny Word Corp., 2015. – PP. 141–149.

9. Pet'ko L.V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university for students of art specialties / L.V.Pet'ko // Economics, management, law: problems of establishing and transformation: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Al-Ghurair Printing & Publishing LLC, Dubai, UAE, 2016. – P. 395–398.

10. Shcholokova O.P. Art and pedagogical designing as a means of improvement of music teacher's professional preparing / O.P. Shcholokova // Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles. Volum 2. – Edizioni Magi – Roma, Italy. – 2016. – P. 265–268.

11. Ternopil'ska V.I. Theoretical aspects of the phenomenon «aesthetic sense» / V.I. Ternopil'ska // Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. – P.339-344.

Content and Forms of Aesthetic Culture Formation in Future Choreographers

Liu Xintin

Postgraduate student

Interregional Academy of Personnel Management (Kyiv, Ukraine)

Abstract

The article presents the problem of aesthetic culture formation in future future choreographers. The content and identified structural components of the aesthetic culture technology shaping of the future choreographers are justified. Proofs of individual aesthetic culture are described; the main forms of choreographers' extracurricular activity (creative meetings, workshops, art tours, participation in festivals and concerts) are given; on the necessity of development of creative abilities of students is pointed. The author focuses on the influence of choreographic culture on the development of individual creative abilities of future choreographers, and on creative activity, which depends on the level of development of future choreographer's individual creative abilities. The basic directions of professional artistic training in accordance with the content of the designated technology are considered.

On the value of choreographic art in the formation of professionalism, professional culture and professional identity of future choreographers is stressed; the definitions of "aesthetic culture", "individual creativity", "culture", "dance culture" are given.

Keywords: aesthetic culture, choreography, extracurricular activity, forms, methods, tools, future choreographers.

Вступ. У сучасному суспільстві з його глобалізацій ними викликами ускладнюються виховні впливи на особистість. Передусім це пов'язано із технократичним підходом до освіти, який існував довготривалий час і був зорієнтований переважно на пріоритет технократичних цінностей, що призвело до значного падіння естетичної, моральної культури майбутніх фахівців. Усе це актуалізує формування естетичної культури студентської молоді, створення спеціального виховного середовища у вищому навчальному закладі.

Аналіз попередніх досліджень. Проблема естетичного виховання у педагогічному аспекті широко репрезентована у спадщині видатних вітчизняних педагогів та діячів освіти – Е.Водовозової, С.Лисенкової, Е.Михеєвої, С. Русової, К. Ушинського. Питання теорії і методики естетичного виховання підростаючого покоління висвітлюються в працях Т. Бабенко, Л. Коваль, І.Кругленко, А.Лебедевої, Л.Масол, Н.Миропольської, В.Передерій, В.Стрілько, В.Тернопільська, Ю.Фохт-Бабушкіна, О.Хом'як, Т.Цвілих, Г. Шевченко, А.Щербо, та інших. Філософсько-

естетичні аспекти цієї проблеми розглядаються в наукових працях Ю.Борева, І.Гончарова, М.Киященко, В.Ядова. Психологічні основи естетичного виховання розкрили Б.Ананьєв, Л.Божович, Л.Виготський, І.Кон, Б.Теплов та інші.

Мета роботи – розкрити зміст і форми формування естетичної культури майбутніх хореографів.

Матеріали і результати дослідження. *Естетичну культуру можна визначити як здатність особистості сприймати і розуміти прекрасне у повсякденному житті, мистецтві, дійсності та прагнення й уміння будувати своє життя за законами краси.*

Естетична культура є ціннісною естетичною категорією, що характеризується здатністю людини до естетичної оцінки різних естетичних предметів і об'єктів навколишньої дійсності. Слід підкреслити, що базовим компонентом естетичної культури є естетична оцінка, яка є втіленням емоційно-естетичного відгуку, естетичного любування, переживання та насолоди від зустрічі з естетичними предметами та об'єктами згідно естетичних ідеалів особистості. Естетична культура визначає, певною мірою, рівень розвиненості естетичних ідеалів та естетичного сприйняття особистості. Вона виступає узагальнюючою естетичною категорією, що вбирає в себе всі компоненти естетичного ставлення до дійсності й мистецтва, до людини (естетичне почуття, естетичне сприйняття, естетичну оцінку, естетичне судження, естетичні ідеали).

Вищі навчальні заклади за своїм статусом зобов'язані професійно готувати не тільки дипломованих спеціалістів, а й виховувати всебічно й гармонійно розвинених громадян, підготовлених до соціальної та професійної діяльності в сучасному суспільстві, громадян, здатних примножувати його цінності. З огляду на це, акцент слід робити на формуванні у студентів насамперед духовно-моральних якостей, естетичної культури як домінуючих для становлення майбутнього фахівця [3, с. 5–6].

Застосовуючи у своїй роботі новітні технології виховання, викладачі, куратори можуть суттєво вплинути на формування у вищому навчальному закладі комфортного гуманізованого середовища як ключового компонента особистісно-професійного розвитку майбутніх спеціалістів та сприяти актуалізації їх внутрішніх резервів для повноцінної творчої самореалізації в усіх сферах життєдіяльності. Виступаючи двостороннім процесом (викладач – студент), виховання передбачає зміщення акцентів

ініціативи від викладача (куратора) через партнерство до самовиховання, коли дієвості набуває ініціатива студента, що відбувається завдяки акту самовиховання [4; 9].

Залучення студентів до позааудиторних форм роботи є важливою складовою процесу формування естетичної культури майбутнього хореографа, оскільки така діяльність передбачає низку різноманітних можливостей для його естетичного розвитку. Основними формами позааудиторної роботи студентів-хореографів визначають: творчі зустрічі, майстер-класи, творчі екскурсії, хореографічний ансамбль, концертну діяльність, участь у фестивалях, педагогічну практику, науково-дослідну роботу.

Серед форм роботи, що сприяли подальшому розширенню знань, майбутніх хореографів про естетичну культуру, розвитку у них естетичних почуттів, умінь, навичок, особливого значення ми надавали спецкурсу «Естетична культура особистості: сутнісні особливості формування». Структура занять передбачала викладення теоретичного матеріалу в поєднанні з практичними вправами, іграми, елементами тренінгу, дискусіями, аналізом ситуацій, методиками вивчення майбутніми хореографами своїх особистісних якостей. Під час занять застосовувались такі техніки самопізнання як аналіз, зворотній зв'язок, рефлексія.

У процесі викладання спецкурсу необхідно застосовувати такі методи навчання, які спонукатимуть студентів-хореографів до формування практичного, образного мислення, в тому числі й в контексті розуміння потреби у розвитку естетичних смаків, умінь і навичок. У даному випадку достатньо виправданим є застосування при вивченні спецкурсу методу «Акваріум». Так, розділивши студентів на мікрогрупи, перед ними можна поставити творчі завдання естетичного спрямування. Такі методики спонукатимуть їх не тільки до визначення пропозиції у зазначеному контексті, але й до дискусії, що також важливо при вивченні спецкурсу.

Формуванню естетичної культури слугує метод «асоціативного переносу», який побудований на перенесенні специфічної мови одного виду мистецтва на інше за допомогою асоціацій суб'єкта. Таке перенесення відбувається із використанням різних видів асоціацій в умовах інтеграції мистецтва на основі сприйняття змісту, форми, виразних засобів певного твору мистецтва. Цей метод передбачає використання наступних прийомів: створення ілюстрації до вірша; написання вірша під музику;

переклад на вербальну мову пантомімічної дії; асоціативно-поняттєвий переклад (розгляд поняття з погляду різних видів мистецтва).

Застосування методу порівнянь і асоціацій може мати декілька варіантів реалізації. У першому випадку студентам пропонувалося «домислити» сюжет художнього твору, тобто, використовуючи свій життєвий, естетичний досвід, асоціативно добудувати його, збагативши своєю фантазією. У другому випадку студенти повинні були із запропонованих фрагментів (музичних уривків, репродукцій картин, поетичних рядків) вибрати схожі за ідеєю, змістом, тобто порівняти їх і класифікувати. У третьому варіанті завдання ускладнювалося. Студентам самостійно пропонувалося встановити асоціативний ряд. Наприклад, до прослуханого музичного фрагмента підібрати такі надбання різних видів мистецтва, а також подій людського життя, явищ навколишнього світу, які переживалися б із ним за своєю ідеєю, емоційним змістом. Метод порівнянь і асоціацій дозволяє розвинути у студентів інтерес до пошукової роботи, фантазію, глибше перейнятися ідеями автора [6], за зовнішньою формою розкрити зміст, формувати естетичне ставлення до світу, естетичні смаки і судження [1; 3; 4; 5; 8].

Метод створення «естетичної ситуації» мав на меті розвинути у студентів емоційне сприйняття, надбання ними досвіду естетичних оцінок. Використання нами в процесі освоєння спецкурсу різноманітних сполучень різних видів мистецтв дозволило студентам глибше перейнятися художньо-естетичним образом, осмислити його зміст, міркувати про нього й переживати. Одночасне звучання класичної музики, ілюстрації мальовничих полотен, уривків із віршів, фотоетюдів, об'єднаних за принципом єдності образно-емоційного, ідейного змісту, створюють певну естетичну атмосферу, що переносить у світ піднесеного й прекрасного. Таким чином, досягається єдність усвідомлення й емоційного переживання.

Формуванню у майбутніх хореографів естетичної культури підпорядкувалася й така форма роботи, як семінари-композиції, семінари-диспути, семінари-вікторини. Семінари-композиції представлено інтегрованими заняттями, в яких можуть поєднуватися декілька різних видів мистецтва (наприклад, музика, образотворче мистецтво; хореографія, поезія та ін.), об'єднаних однією темою або ідеєю. Заняття готують студенти-хореографи, отримуючи від викладача різного рівня завдання.

Прикладом такого семінару слугує музично-літературні композиції, «Єсенін і музика», «Єсенін і Айседора Дункан» [7], «Шевченко і музика». Заняття, що проведені за сценарієм складеним студентами дозволяють їм не тільки ще раз отримати насолоду від поезії Т.Шевченка та С.Єсеніна, а й познайомитись із музичними творами, створеними на основі їх поезії.

Ще одним прикладом семінару-композиції є заняття «Зітри випадкові риси, й ти побачиш – світ прекрасним!». Композиція була побудована як діалог двох підгруп студентів-хореографів, ланкою, що пов'язувала ці підгрупи виступав ведучий. Поряд із художнім словом, у неї були включені симфонічні й інструментальні твори вітчизняних і західноєвропейських композиторів 18-20 століття, а також картини, малюнки, гравюри, скульптури. На думку студентів, такий комплексний підхід сприяв підсиленню емоційно-естетичної дії творів мистецтва на їх особистість та подоланню «чорно-білого» сприйняття ними оточуючого світу, виявленню виразної сутності об'єктів мистецтва і природи.

Для обґрунтування на семінарі-диспуті пропонувалися одна-дві проблеми. Наприклад, «Співвідношення прекрасного і виразного в естетичному сприйнятті дійсності», «Особистісно орієнтовані технології естетичного виховання особистості; «Формування естетичного ставлення до дійсності» та інші. Попередньо, студентам пропонувалося ознайомитись із філософською, мистецькою, психолого-педагогічною і методичною літературою, завдяки чому у кожного з них формувалась власна думка, визначена позиція щодо певної проблеми, яку вони аргументовано захищали на занятті.

Зміст проведення семінарів-вікторин полягає не тільки у визначенні рівня засвоєння студентами-хореографами знань з певної теми, але й рівня їх загального кругозору й естетичного розвитку.

Естетична культура майбутніх хореографів формується у процесі участі в роботі інтерактивного театру «Маски». Основою інтерактивного театру є діалог: акторів, режисерів, драматургів через театральну постановку з глядачами, між акторами, між самими глядачами, а також переведення глядача з позиції спостерігача в позицію більш активну, в позицію «глядач-актор», що створює ширші можливості для зміни як власної особистості, так і навколишнього світу.

Інтерактивний театр є одним із тих навчально-виховних засобів, що, спираючись на свою нестандартність, високу емоційність, відчутність прямого моралізування, може досить активно залучати молодь до обговорення проблем, до пошуку відповідей на хвилюючі питання, визначення свого життєвого вибору, сприяти перетворенню студентів із об'єктів виховного процесу в активних учасників формування власної особистості. Вважаємо, що роль інтерактивного театру естетичному впливі на молодь навіть більша, ніж театру класичного типу, тому що він ставить у центр активність та взаємодію всіх учасників театралізованого дійства – як акторів, так і глядачів.

Значення інтерактивного театру полягає також в тому, що він дає можливість багатоаспектно формувати соціальну поведінку молоді: змодельовати будь-яку ситуацію й розробити варіанти поведінки в ній; розгорнути картину життя суспільства, окремих груп, акцентувати увагу на найважливіших проблемах, розширити соціокультурний світогляд молодої людини; спонукати учасників театрального виступу до оцінки соціального оточення й самооцінки, актуалізувати рефлексію як один із основних механізмів самопізнання й самоствердження; проживати важливі життєві епізоди в безпечних умовах театральної гри; побачити навколишнє життя, своє місце в ньому більш чітко й опукло, бо ж програвання різних реальних життєвих ситуацій розвиває довільну увагу та уяву.

Важливість інтерактивного театру посилюється в сучасних умовах, коли вербальні методи виховання не можуть конкурувати з яскравістю, образністю телебачення, обсягами та швидкістю отримання інформації через Інтернет. Слушною є думка І. Сергієнко про те, що сучасна молодь насичена образною інформацією, яка надходить від телепередач, відеофільмів, комп'ютерних ігор, а тому «форми і методи, що привернули б увагу молодої людини, мають бути незвичними для підростаючої особистості, щоб викликати живий інтерес [2, с. 26].

Значний виховний потенціал щодо формування естетичної культури має діяльність гуртків художньо-естетичного напрямку, клубів за інтересами (хореографів, театралів, музикантів, кіноакторів). Вони створюють об'єктивне бачення та пізнання оточуючої дійсності в цілому, містять у собі засоби сприйняття та творення прекрасного, морального виховання студентів. Ми вважаємо, що у такій діяльності

досягається гармонія духовного і фізичного, розвивається здатність до естетичного сприйняття краси різних видів мистецтва.

Висновок. Розроблені зміст, форми та методи спрямовані на формування естетичної культури студентської молоді. Виходячи з того, що кожний із виховних інструментів створює неповторний, оригінальний внесок у ціннісний процес виховання естетичної культури особистості з ціннісним уявленням і установками, які відповідають сутності естетичності, акцентують увагу на створенні духовно-естетичного поля взаємодії викладачів і студентів з урахуванням загальнокультурних, естетичних потреб та ціннісних орієнтацій.

References

1. Pet'ko L.V. *Shljahy formuvannja inshomovnoi' sociokul'turnoi' kompetencii' studentiv mystec'kyh special'nostej VNZ u procesi fahovoi' pidgotovky* [The Ways of Formation of Foreign Language Socio-Cultural Competence of Students of Arts Specialties in High School in the Process of Professional Teaching]/ *Problemy pidgotovky suchasnogo vchytelja: zb. nauk. pr. – Uman' : PP Zhovtyj O.O., 2012. –Vol. 6. –Part 3. – PP. 57–62.*

2. Sergienko I.M. *Interaktivnyi teatr: metod profilaktiki negativnyih yavleniy v sfere molodezhi* [Interactive Theater: Prevention method of negative phenomena in the youth sphere] : *ucheb. posobie / I.M. Sergienko. Cherkassy: Izd-vo ChNU, 2009. – 100 p.*

3. Ternopil'ska V.I. *Dovidnyk z vykhovnoi roboty zi studentamy* [Handbook of educational work with students] / V.I. Ternopil'ska. – Ternopil : Vyd-vo «Bohdan», 2014. – 184 p.

4. Ternopil'ska V.I. *Pidhotovka kuratora akademichnoi hrupy do orhanizatsiino-vykhovnoi roboty zi studentamy VNZ* [Preparation of curator of the academic group to organizational and educational work with students] / V.I. Ternopil'ska // *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 16: Tvorchia osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky. – 2012. – Vyp. 17. – P. 140–143.*

5. Ternopil'ska V.I. *Znachennia khoreohrafichnoho mystetstva yak zasobu formuvannia estetychnoi kultury osobystosti* [The value of choreography as a means of aesthetic culture of personality] / V.I. Ternopil'ska, Liu Sintin // *Economics, science, education: integration and synergy: materials of international scientific and practical conference – No. 3. – K. : Publishing outfit «Centre of educational literature», 2016. – PP. 42–45.*

6. Pet'ko L.V. *Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university for students of art specialties / L.V.Pet'ko // Economics, management, law: problems of establishing and transformation: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Al-Ghurair Printing & Publishing LLC, Dubai, UAE, 2016. – P. 395–398.*

7. Pet'ko Lyudmila. Isadora Duncan and Sergey Esenin // Lyudmila Pet'ko, Yevgenia Shpota // Intellectual Archive, 2014. – January. – Volume 3. – Number 1. – Toronto : Shiny Word Corp. – P. 82–88.

8. Ternopil'ska V.I. Theoretical aspects of the phenomenon «aesthetic sense» / V.I. Ternopil'ska // Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. – P. 339–344.

9. Zavorodnya E.E. Formation of creative potential students-choreographers' in terms of higher educational institutions of culture and arts / E.E. Zavorodnya // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 5 (September). – Toronto : Shiny Word Corp. – PP. 115–124.

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 37.034

Лю Сінтьїнь. Зміст і форми формування естетичної культури майбутніх хореографів.

Естетична культура представлена автором як здатність особистості сприймати і розуміти прекрасне у повсякденному житті, мистецтві, дійсності та прагнення й уміння будувати своє життя за законами краси. Розкрито змістові характеристики естетичної культури особистості. Охарактеризовано особливості позааудиторної діяльності університету. Зазначено, що основними формами позааудиторної роботи студентів-хореографів є: творчі зустрічі, майстер-класи, творчі екскурсії, участь у фестивалях, концертна діяльність. Наголошено на важливість залучення майбутніх хореографів до інтерактивного театру як одного з видів позааудиторної діяльності студентів, де акцент ставиться на інтерактивну взаємодію всіх його учасників, що спрямовано на розвиток їх креативності у творчій діяльності.

Ключові слова: естетична культура, хореографія, позааудиторна діяльність, форми, методи, засоби, майбутні хореографи.

Література

1. Петько Л.В. Шляхи формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів мистецьких спеціальностей ВНЗ у процесі фахової підготовки / Л.В.Петько // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2012. – Випуск 6. – Ч. 3. – С. 57–62.

2. Сергиенко И.М. Интерактивный театр: метод профилактики негативных явлений в сфере молодежи: учеб. пособие / И.М. Сергиенко. Черкассы : Изд-во ЧНУ, 2009. – 100 с.

3. Тернопільська В.І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В.І. Тернопільська. – Тернопіль: Вид-во «Богдан», 2014. – 184 с.

4. Тернопільська В.І. Підготовка куратора академічної групи до організаційно-виховної роботи зі студентами ВНЗ / В.І. Тернопільська // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. – 2012. – Вип. 17. – С. 140–143.

5. Тернопільська В.І. Значення хореографічного мистецтва як засобу формування естетичної культури особистості / В.І.Тернопільська, Лю Сінтінь // Economics, science, education: integration and synergy : materials of international scientific and practical conference – No. 3 – К.: Publishing outfit «Centre of educational literature», 2016. – P. 42–45.
6. Pet'ko L.V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university for students of art specialties / L.V.Pet'ko // Economics, management, law: problems of establishing and transformation: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Al-Ghurair Printing & Publishing LLC, Dubai, UAE, 2016. – P. 395–398.
7. Pet'ko Lyudmila. Isadora Duncan and Sergey Esenin // Lyudmila Pet'ko, Yevgenia Shpota // Intellectual Archive, 2014. – January. – Volume 3. – Number 1. – Toronto : Shiny Word Corp. – P. 82–88.
8. Ternopil'ska V.I. Theoretical aspects of the phenomenon «aesthetic sense» / V.I. Ternopil'ska // Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. – P.339-344.
9. Zavhorodnya E.E. Formation of creative potential students-choreographers' in terms of higher educational institutions of culture and arts / E.E. Zavhorodnya // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – No. 5 (September). – Toronto : Shiny Word Corp. – PP. 115–124.

Manuscript Guidelines

1. All submitted papers **must** contain the Title, Name of author(s), Affiliation (if any), Abstract and List of References (Literature) **written in English**. The Abstract must count not less than 100 and not more than 300 words and must be the good representation of your article. Optionally paper may also contain this information duplicated in another language.
2. **Font faces**. Arial, Times, Times New Roman, Courier New and Helvetica.
3. **Language**. You may use any language for your paper text, however English is MUCH preferable.
4. **Title**. Font size - 16, bold. Position - central alignment.
5. **The author's name**. Font size - 14, bold. Position - central alignment.
6. **The affiliation** (your University etc). Font size - 14, regular (not bold). Position - left alignment.
7. **The word "Abstract"**. Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.
8. **The text of the abstract**. Font size - 10, regular (not bold).
9. **The word "Keywords"** (if any). Font size - 10, bold. Position - left alignment.
10. **The text of keywords** (if any). Font size - 10, regular (not bold). Position - left alignment.
11. **Text of article**. Font size - 14. Position - left alignment or fully justified. Line spacing - 1.5 lines.
12. **The word "References"** (if any). Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.
13. **The text of References** (if any). Font size - 12, regular (not bold).

In all other cases please use your own good judgment or contact our Editorial Board.

Where to find us

The "IntellectualArchive" is distributed to major libraries across Canada and the US, including **Library of Congress, USA** (<http://lccn.loc.gov/cn2013300046>), **Library and Archives Canada** (http://collectionscanada.gc.ca/ourl/res.php?url_ver=Z39.88-2004&url_tim=2012-09-05T01%3A46%3A54Z&url_ctx_fmt=info%3Aofi%2Ffmt%3Akev%3Amtx%3Actx&rft_dat=40904933&rft_id=info%3Aasid%2Fcollectionscanada.gc.ca%3Aamicus&lang=eng) and others.

The references to articles published in the "IntellectualArchive" are available in the **Google Scholar**, (<http://scholar.google.ca/scholar?q=%22IntellectualArchive%22>), **Arxiv.org** (<http://search.arxiv.org:8081/?query=%22Intellectual%20Archive%22&in=>), **WorldCat.org** (<https://www.worldcat.org/search?q=n2%3A1929-4700&qt=advanced&dblist=638>), **Academia.edu** (http://www.academia.edu/15503799/Light_diffraction_experiments_that_confirm_the_STOE_model_and_reject_all_other_models) **The National Research Council (Italy)** (<http://data.cnr.it/data/cnr/individuo/rivista/ID658222>) **Наукова бібліотека** of the University named after Dragomanov, Ukraine (<http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7974?mode=full>) **Google.com** (<https://www.google.ca/#q=site:IntellectualArchive.com>) thousands of links etc.

Erratum

The Table of Contents in *IntellectualArchive Vol.6, Num.2* incorrectly placed the article “Typological Transformation of the Ukrainian Magazine «Zhinka» («Woman»)” by the author O. Kovalchuk into the subject Pedagogic. The corrected subject of the mentioned article published on the page 152 is **Journalism**.